

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Τα φορολογικά συστήματα στις μεσογειακές χώρες της Ε.Ε.»

Φοιτήτρια: Τσαρουχά Γεωργία, Α.Μ. 8166

Επιβλέπων: Επίκ. Καθηγητής Αρβανίτης Σταύρος

Μάρτιος 2012

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
1^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ	6
ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ	6
1.1.ΦΟΡΟΙ	6
1.2.ΣΚΟΠΟΙ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ	6
1.3.ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΤΩΝ ΦΟΡΩΝ	7
1.4.ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	10
1.4.1.ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΑΜΕΣΩΝ ΦΟΡΩΝ	10
1.4.2.ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΕΜΜΕΣΩΝ ΦΟΡΩΝ	11
1.5.ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ	12
2^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ	16
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ	16
2.1.ΕΠΙΔΙΩΚΟΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	16
2.2.ΠΙΕΣΕΙΣ ΣΤΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΓΗΡΑΝΣΗ	17
2.3.ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	18
2.4.Η ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΤΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΦΟΡΩΝ ΔΑΠΑΝΗΣ	18
2.5.Η ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΦΟΡΩΝ ΔΑΠΑΝΗΣ	20
2.6.ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	20
3^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ	21
ΤΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΕΣ ΧΩΡΕΣ	21
3.1.ΓΑΛΛΙΑ	21
3.2.ΕΛΛΑΔΑ	24
3.3.ΙΣΠΑΝΙΑ	28
3.4.ΙΤΑΛΙΑ	32
3.5.ΚΥΠΡΟΣ	35
3.6.ΜΑΛΤΑ	39
3.7.ΣΛΟΒΕΝΙΑ	42
4^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ	45

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΣΤΙΣ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΕΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	45
<i>4.1.ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗ</i>	<i>45</i>
<i>4.2.ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΕΙΔΗ ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗΣ</i>	<i>47</i>
<i>4.3.ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΜΜΕΣΩΝ ΦΟΡΩΝ</i>	<i>48</i>
<i>4.4.ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΦΠΑ</i>	<i>49</i>
<i>4.5.ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΦΟΡΩΝ</i>	<i>50</i>
<i>4.6.ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΦΟΡΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ</i>	<i>51</i>
5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	53
6. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	56
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ	56

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Πολλή μεγάλη σπουδαιότητα παρουσιάζουν οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ των φορολογικών συστημάτων στις μεσογειακές χώρες της Ε.Ε. Οι διαφορές οι οποίες υπάρχουν και παρουσιάζουν πολύ μεγάλο ενδιαφέρον είναι στις φορολογικές πολιτικές των κρατών μελών. Η παρούσα εργασία έχει ως βασικό στόχο την όσο το δυνατόν πληρέστερη αποτύπωση και ανάλυση των φορολογικών συστημάτων των μεσογειακών χωρών της Ε.Ε. που δεν είναι άλλες από την Γαλλία, Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Κύπρο, Μάλτα και Σλοβενία. Μέσα από την απεικόνιση των συγκεκριμένων συστημάτων επιδιώκεται και η σύγκριση αυτών μεταξύ τους.

Αρχικά, επιδιώκεται μια σύντομη αλλά περιεκτική ανάλυση των φόρων. Ο φόρος αποτελεί από τα αρχαία χρόνια μια από τις κυριότερες πηγές εσόδων για τα κράτη και την εκπλήρωση των στόχων τους. Οι σκοποί της φορολογίας που επιβάλλονται από τις Κυβερνήσεις των κρατών, αναφέρονται σε λόγους αποταμιευτικούς, κοινωνικούς και φυσικά οικονομικούς. Με την ταξινόμηση των φόρων ανάλογα με τον τρόπο που αυτοί επιβάλλονται καθορίζουν το εκάστοτε φορολογικό σύστημα και μαζί με τις αρχές για την επιβολή του φόρου, χαρακτηρίζουν το ισχύον φορολογικό σύστημα.

Στο επόμενο κεφάλαιο, αναλύεται η φορολογική πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τα όργανα της Ευρώπης, τόσο σε οικονομικό όσο και σε νομισματικό επίπεδο, επιδιώκουν την εφαρμογή κοινής φορολογικής πολιτικής από όλα τα κράτη-μέλη. Η εναρμόνιση των φορολογικών συστημάτων αποσκοπεί πρωτίστως σε γενικά θέματα που θα αποτρέψουν τις δυσμενείς επιπτώσεις από τον ανταγωνισμό, την αποφυγή της φοροδιαφυγής και της διπλής φορολογίας των πολιτών της Ευρώπης, αλλά και την ισοσκέλιση των κρατικών προϋπολογισμών για την διατήρηση του πληθωρισμού σε σταθερά επίπεδα και την μείωση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων. Η επιλογή όμως και η εφαρμογή του φορολογικού συστήματος κάθε χώρας έγκειται στην εκάστοτε κυβέρνηση του κάθε κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στην συνέχεια παρουσιάζονται τα φορολογικά συστήματα που εφαρμόζονται στις προαναφερθείσες χώρες σήμερα. Ξεκινώντας από την Γαλλία, αναλύεται η

φορολογική βάση της χώρας, η ισχύουσα φορολογική κλίμακα για τους άμεσους φόρους καθώς και οι συντελεστές σε ΦΠΑ και άλλους έμμεσους φόρους. Επίσης παραθέτονται οι επιβαρύνσεις σε φυσικά και νομικά πρόσωπα από την επιβολή έμμεσων και άμεσων φόρων σε σχέση με το Ακαθάριστο Εγχώριο προϊόν της χώρας, για τα έτη 2002-2009. Ακολουθεί η ανάλυση του Ελληνικού φορολογικού συστήματος με παράθεση των φορολογικών συντελεστών που εφαρμόζονται την τελευταία δεκαετία στην χώρα όσον αφορά την φορολόγηση των επιχειρήσεων αλλά και τις αλλαγές που έχουν πραγματοποιηθεί στους συντελεστές του ΦΠΑ. Έπειτα αναφέρονται οι τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις των Ισπανών κατοίκων είτε είναι φυσικά είτε νομικά πρόσωπα, αλλά και οι διαφοροποιήσεις που ισχύουν σε περιοχές που ανήκουν στην επικράτεια της χώρας. Για το φορολογικό σύστημα που ισχύει στην Ιταλία αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι δεν επιβάλλονται φόροι στην περιουσία αλλά και ειδικοί φόροι σε προϊόντα. Το φορολογικό σύστημα της Κύπρου είναι προοδευτικό με απαλλαγές από το φορολογητέο εισόδημα από τόκους, μερίσματα, κέρδη από διάθεση τίτλων, κλπ. Επίσης αναφέρονται οι απαλλαγές των αγαθών ή υπηρεσιών που απαλλάσσονται από τον ΦΠΑ. Τέλος αναλύεται το φορολογικό σύστημα της Μάλτας και της Σλοβενίας και οι ιδιαιτερότητες που ισχύουν σήμερα σε αυτές τις χώρες.

Για την ολοκλήρωση της παρούσας μελέτης επιχειρείται η σύγκριση των φορολογικών συστημάτων των επτά μεσογειακών κρατών που αναλύθηκαν. Γίνεται αναφορά στην φορολογική επιβάρυνση του κάθε κράτους σε σχέση με το ΑΕΠ του για τα έτη 2002 έως 2009. Η σύγκριση των συγκεκριμένων κρατών συνεχίζεται με την φορολογική διάρθρωση τους με βάση τα είδη φορολόγησης (έμμεσοι φόροι, άμεσοι φόροι και φόροι για την κοινωνική ασφάλιση).

1° ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

1.1.ΦΟΡΟΙ

Για την κάλυψη των Δημόσιων Δαπανών, όπως την πληρωμή των μισθών των δημόσιων υπαλλήλων, τις δαπάνες για την υγεία, παιδεία, εθνική άμυνα, κλπ, το Κράτος έχει κάποια έσοδα τα οποία διοχετεύει για το σκοπό αυτό. Μια από τις κυριότερες πηγές των Δημόσιων εσόδων είναι οι φόροι.

Φόρος¹ ονομάζεται η αναγκαστική εισφορά προς το Κράτος χωρίς ειδική αντιπαροχή. Τα κύρια χαρακτηριστικά της έννοιας του φόρου είναι:

- Η αναγκαστική εισφορά του πολίτη προς το Δημόσιο ή νομικά πρόσωπα
- Η καταβολή του φόρου χωρίς ειδικό αντάλλαγμα
- Το μέσο άσκησης του κράτους της κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής του
- Η πραγματοποίηση των κρατικών σκοπών.

1.2.ΣΚΟΠΟΙ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

Η επιβολή της φορολογίας αποσκοπεί στην εκπλήρωση κάποιων σκοπών, οι κυριότεροι από τους οποίους είναι:

1. *Ταμειευτικοί*, δηλαδή αποσκοπούν στη εξασφάλιση εσόδων, που μαζί με τις λοιπές πηγές εσόδων του κράτους, αυτό θα είναι ικανό να καλύψει τις δημόσιες δαπάνες.

---

¹ Φλώρος Α., 2004, *Φορολογική Λογιστική*, Αθήνα: Σύγχρονη Εκδοτική

2. *Κοινωνικοί*, οι οποίοι σύμφωνα με την πολιτική της εκάστοτε κυβέρνησης η φορολογία εκπληρώνουν κοινωνικούς σκοπούς, όπως την καταπολέμηση της κοινωνικής ανισότητας με την ανακατανομή του εισοδήματος στις διάφορες κοινωνικές τάξεις.
3. *Οικονομικοί* σύμφωνα με τους οποίους το κράτος, ιδιαίτερα σε περιόδους οικονομικών κρίσεων, μπορεί να οδηγηθεί για παράδειγμα σε μείωση των φόρων κάποιων προϊόντων με σκοπό την συγκράτηση του πληθωρισμού.

1.3.ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΤΩΝ ΦΟΡΩΝ

Η φορολόγηση των πολιτών και των εταιριών ενός κράτους μπορεί να γίνει με διάφορους τρόπους και οι φόροι να ταξινομηθούν με διάφορα κριτήρια, όπως:

1. Ταξινόμηση με κριτήριο τη **φορολογική βάση**.

Ως *φορολογική βάση*² νοείται το μέγεθος με βάση το οποίο υπολογίζεται ένας φόρος, μέγεθος που μπορεί να είναι οικονομικό ή μη. Σύμφωνα με το κριτήριο αυτό οι φόροι μπορούν να διακριθούν σε φόρους εισοδήματος, φόρους περιουσίας και φόρους δαπάνης.

- Οι φόροι εισοδήματος μπορούν να επιβληθούν σε φυσικά και νομικά πρόσωπα, συναθροίζοντας τα εισοδήματα όλων των πηγών από όπου προήλθαν, σε κάποιο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.
- Οι φόροι περιουσίας υπολογίζονται στην καθαρή αξία της περιουσίας και επιβάλλονται είτε για την κατοχή της είτε για την μεταβίβαση αυτής, πχ από δωρεά ή κληρονομιά, κλπ.

---

² Γεωργακόπουλος Θ., 1997, *Εισαγωγή στη Δημόσια Οικονομική*, Αθήνα: Εκδόσεις Ευγ. Μπένου, σελ.109-118

- Οι φόροι δαπάνης ή καταναλωτικής δαπάνης οι οποίοι επιβάλλονται στη χρησιμοποίηση του εισοδήματος, δηλαδή στη δαπάνη που πραγματοποιείται για την απόκτηση αγαθών.

2. Ταξινόμηση με κριτήριο το **φορολογικό συντελεστή**.

Φορολογικός συντελεστής ονομάζεται το ποσό φόρου που αντιστοιχεί στη κάθε μονάδα φορολογικής βάσης. Οι φόροι ανάλογα με το φορολογικό συντελεστή μπορούν να διακριθούν σε αναλογικούς, προοδευτικούς και αντίστροφα προοδευτικούς.

- *Αναλογικός* είναι ο φόρος όταν ο φορολογικός συντελεστής δεν μεταβάλλεται με τη μεταβολή της φορολογικής βάσης, δηλαδή παραμένει σταθερός. Τα φορολογικά έσοδα αυξάνουν με σταθερό ρυθμό καθώς αυξάνει η φορολογική βάση.
- *Προοδευτικός* είναι ο φόρος όταν ο φορολογικός συντελεστής μεταβάλλεται ανάλογα με το μέγεθος της φορολογικής βάσης, δηλαδή αυξάνεται ή μειώνεται με την αντίστοιχη αύξηση ή μείωση της φορολογικής βάσης. Σταθερή, αύξουσα προοδευτικότητα ή φθίνουσα προοδευτικότητα υπάρχει όταν ο φορολογικός συντελεστής αυξάνεται με σταθερό, αύξοντα ή φθίνοντα ρυθμό αντίστοιχα, με τη μεταβολή της φορολογικής βάσης. Βέβαια στη πράξη η μεταβολή δεν είναι συνεχής αλλά ο φορολογικός συντελεστής αλλάζει καθώς η φορολογική βάση διαιρείται σε κλιμάκια.
- *Αντίστροφα προοδευτικός* είναι ο φόρος όταν ο φορολογικός συντελεστής μεταβάλλεται αντιστρόφως ανάλογα με τη φορολογική βάση, δηλαδή αυξάνεται με μείωση της φορολογικής βάσης και αντίστροφα. Όπως και στον προοδευτικό φόρο μπορεί να υπάρχει σταθερή, αύξουσα ή φθίνουσα προοδευτικότητα.

3. Ταξινόμηση με κριτήριο τη **φορολογούσα αρχή**.

Οι φόροι μπορούν να διακριθούν ανάλογα με το ποιος δημόσιος φορέας επιβάλλει το φόρο σε:

- Κρατικούς φόρους ή φόρους της κεντρικής διοίκησης
- Εισφορές στη κοινωνική ασφάλιση είναι δηλαδή οι φόροι που καταβάλλονται σε οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης, όπως ΙΚΑ, ΟΑΕΕ, κλπ
- Δημοτικοί και κοινοτικοί φόροι οι οποίοι επιβάλλονται από τους οργανισμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης, αλλά και φόροι σε λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

4. Ταξινόμηση σε φόρους **προσωπικούς και αντικειμενικούς**.

- *Προσωπικοί* είναι οι φόροι όταν η φορολογική υποχρέωση εξαρτάται πέρα από τη φορολογική βάση και από προσωπικά στοιχεία που μπορεί να επηρεάζουν την φοροδοτική ικανότητα κάποιου ατόμου, όπως η κατάσταση της υγείας του ή οικογενειακή του κατάσταση, κλπ.
- Αντίθετα, *αντικειμενικοί ή πραγματικοί* ονομάζονται οι φόροι που για την επιβολή τους δεν συνυπολογίζονται οι προσωπικές συνθήκες του φορολογούμενου.

5. Ταξινόμηση σε φόρους **άμεσους και έμμεσους**.

Η διάκριση των φόρων σε *άμεσους ή έμμεσους* μπορεί να γίνει με το κριτήριο αν η επιβολή του φόρου επιβαρύνει ή ο νομοθέτης έχει πρόθεση να επιβαρύνει το άτομο, οπότε ο φόρος θεωρείται άμεσος ή αν ο φόρος μετακυλύει (μεταβιβάζεται) σε άλλους φορολογούμενους και θεωρείται έμμεσος.

1.4.ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Το φορολογικό σύστημα³ μιας χώρας αποτελείται από το σύνολο των διαφορετικών φόρων που επιβάλλονται. Η επιλογή φορολογικού συστήματος από μια χώρα εξαρτάται από διάφορους κοινωνικούς, οικονομικούς και πολιτικούς παράγοντες. Για να μπορέσει ένα κράτος να επιτύχει καλύτερα τις επιδιώξεις του επιβάλλει συνήθως περισσότερους από ένα φόρους. Ο συνδυασμός των φόρων πρέπει να γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε να ελαχιστοποιούνται τα μειονεκτήματα που έχουν κάποιοι φόροι και να μεγιστοποιούνται τα πλεονεκτήματά τους. Για παράδειγμα οι άμεσοι και έμμεσοι φόροι⁴ παρουσιάζουν τα εξής πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα:

1.4.1.ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΑΜΕΣΩΝ ΦΟΡΩΝ

Πλεονεκτήματα:

- ✓ Το γεγονός ότι οι άμεσοι φόροι επιβάλλονται βάσει του εισοδήματος θεωρούνται δικαιότεροι σε σχέση με την φορολογική επιβάρυνση των πολιτών.
- ✓ Η απόδοση τους προς το Δημόσιο είναι σταθερή.

Μειονεκτήματα:

- ✓ Οι άμεσοι φόροι απαιτούν μεγαλύτερη δαπάνη από τη μεριά του Κράτους για να εισπραχθούν.
- ✓ Με την άμεση φορολογία η δυσανασχέτηση των πολιτών έναντι στη φορολογία μπορεί να εκδηλωθεί ευκολότερα και να οδηγήσει σε φοροδιαφυγή σε μεγαλύτερο βαθμό.

---

³ Γεωργακόπουλος Θ., 1997, *Εισαγωγή στη Δημόσια Οικονομική*, Αθήνα: Εκδόσεις Ευγ. Μπένου, σελ.297-300

⁴ Φλώρος Α., 2004, *Φορολογική Λογιστική*, Αθήνα: Σύγχρονη Εκδοτική, σελ 23

- ✓ Μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά την επιχειρηματική και οικονομική δραστηριότητα.

1.4.2. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΕΜΜΕΣΩΝ ΦΟΡΩΝ

Πλεονεκτήματα:

- ✓ Μπορούν να επιβληθούν ευκολότερα από την Πολιτεία αφού ενσωματώνονται στο τίμημα των καταναλωτικών αγαθών ή των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- ✓ Δεν απαιτείται μεγάλη δαπάνη για την είσπραξή τους.
- ✓ Είναι πιο αποδοτικοί προς το Κράτος.

Μειονεκτήματα:

- ✓ Επιβαρύνουν το ίδιο τους πολίτες ανεξάρτητα από το εισόδημά τους με συνέπεια να δημιουργούν άνιση κατανομή των φορολογικών βαρών μεταξύ των πολιτών. Έτσι δεν συμβαδίζουν με την φοροδοτική ικανότητα των φορολογούμενων ενός κράτους.

Είναι κατανοητό πως ο σωστός συνδυασμός, σε κάθε κράτος, των άμεσων και έμμεσων φόρων μπορεί να επιτύχει στη μεγιστοποίηση των δημόσιων εσόδων και την εξάλειψη των προβλημάτων που δημιουργούνται από την φορολογία.

Τα φορολογικά συστήματα που υιοθετούνται από τα κράτη, τείνουν να συγκλίνουν, στα αναπτυγμένα κράτη, σε μεγαλύτερη εφαρμογή των άμεσων φόρων έναντι των έμμεσων, σε αντίθεση με τα αναπτυσσόμενα που οι έμμεσοι φόροι αποτελούν τη σημαντικότερη πηγή εσόδων, από την φορολογία, για το κράτος. Οι λόγοι που σε μια αναπτυγμένη οικονομία επικρατούν οι άμεσοι φόροι σε σχέση με τους έμμεσους, είναι οι ακόλουθοι:

- ✓ Τα εισοδήματα είναι υψηλά, άρα και η φοροδοτική ικανότητα μεγαλύτερη.
- ✓ Οι φοροτεχνικές υπηρεσίες είναι πιο άρτια οργανωμένες.
- ✓ Οι οικονομικές μονάδες είναι οργανωμένες καλύτερα λογιστικά.
- ✓ Οι φορολογούμενοι εμφανίζουν μικρότερη τάση για φοροδιαφυγή.

Αντίθετα στις λιγότερο αναπτυγμένες οικονομίες οι παραπάνω λόγοι λειτουργούν αντίθετα και για αυτό οι εν λόγω οικονομίες καταφεύγουν και στηρίζονται περισσότερο στην έμμεση φορολογία.

1.5.ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

Η επιβολή των φόρων, στα αναπτυγμένα κράτη, γίνεται ανάλογα την φορολογική πολιτική που ακολουθεί κάθε κυβέρνηση, βάσει κάποιων κανόνων που είναι θεσπισμένοι από την πολιτεία. Οι κανόνες⁵ που διέπουν την φορολογία θα πρέπει να είναι σύμφωνοι με κάποιες γενικές αρχές που διαμορφώθηκαν από την εξέλιξη της επιστήμης και την εμπειρία. Έτσι η φορολογική νομοθεσία πρέπει να στηρίζεται στους εξής κανόνες:

1. Ο κανόνας της καθολικότητας του φόρου:

Ο κανόνας αυτός επιβάλλει την ίδια φορολόγηση σε όλους τους πολίτες, ημεδαπούς αλλά και αλλοδαπούς, που ζουν και εργάζονται σε ένα κράτος. Το γεγονός ότι τα μικρά εισοδήματα απαλλάσσονται από τον φόρο δεν αναιρεί τον κανόνα της καθολικότητας του φόρου, για τους εξής λόγους:

---

⁵ Φλώρος Α., 2004, *Φορολογική Λογιστική*, Αθήνα: Σύγχρονη Εκδοτική, σελ 23

- ✓ Αφενός γιατί το τελικό έσοδο για το κράτος δεν είναι σημαντικό, δεδομένου ότι για την βεβαίωση και είσπραξη του θα δαπανηθούν πόροι, και
- ✓ Αφετέρου η επιβάρυνση των μικρών εισοδημάτων μπορεί να επιφέρει μεταγενέστερα την ανάγκη στο κράτος για την ενίσχυση των εισοδημάτων αυτών.

2. Ο κανόνας της παραγωγικότητας του φόρου:

Για να μπορέσει η φορολογία να είναι παραγωγική και να εξυπηρετεί αποτελεσματικά τον αποταμιευτικό σκοπό του κράτους θα πρέπει:

- ✓ Οι Νόμοι να είναι εκφρασμένοι με σαφήνεια και να μην τροποποιούνται συχνά.
- ✓ Το ποσοστό φορολόγησης να μην είναι υπερβολικά υψηλό για να μην ωθεί τους φορολογούμενους στη φοροδιαφυγή.
- ✓ Οι απαλλαγές από το φόρο να μην καθιερώνονται, και
- ✓ Η βεβαίωση και είσπραξη του φόρου θα πρέπει να γίνεται όσο το δυνατό ταχύτερα με ταυτόχρονη συρρίκνωση των δαπανών που απαιτούνται για την διαδικασία αυτή.

3. Ο κανόνας της απλότητας του φόρου:

Σύμφωνα με τον κανόνα αυτό, η νομοθεσία που διέπει την φορολογία θα πρέπει να είναι απλή, σαφής και κατανοητή χωρίς πολλές εξαιρέσεις από τον γενικό κανόνα. Η τακτική κωδικοποίηση των φορολογικών διατάξεων εξυπηρετεί σημαντικά τον κανόνα αυτό και μειώνει την σύγχυση που πιθανόν να αισθάνονται οι φορολογούμενοι, βελτιώνοντας τις σχέσεις τους με τα φοροτεχνικά όργανα.

4. Ο κανόνας της βεβαιότητας και της σταθερότητας:

Όταν ο τρόπος φορολόγησης είναι κατανοητός από τους φορολογούμενους, με διάρκεια στον χρόνο, δηλαδή χωρίς συνεχείς

μεταβολές, τότε οι φορολογούμενοι γνωρίζοντας εκ των προτέρων τον φόρο που οφείλουν να αποδώσουν στο κράτος αλλά και τον τρόπο απόδοσής του, εξοικειώνονται με αυτό και η φορολογία γίνεται πιο αποδοτική.

5. Ο κανόνας της καταλληλότητας του φόρου:

Ο φόρος θα πρέπει να είναι κατάλληλος από άποψη χρόνου πληρωμής, δηλαδή η εισπραξή του θα πρέπει, κατά προτίμηση, να γίνεται όταν το εισόδημα πραγματοποιείται, ώστε να εξυπηρετούνται οι φορολογούμενοι.

Ο φόρος θα πρέπει να είναι κατάλληλος από άποψη τόπου πληρωμής, δηλαδή η πραγματοποίησή του να γίνεται σε τόπου που διευκολύνει τον φορολογούμενο, είτε στην κατοικία του, είτε στον τόπο διαμονής του, είτε στον τόπο που ασκείται η επαγγελματική του δραστηριότητα.

Τέλος, ο φόρος θα πρέπει να είναι κατάλληλος από άποψη τρόπου, δηλαδή η εισπραξή του να γίνεται με τρόπο που διευκολύνει τον φορολογούμενο, για παράδειγμα με δόσεις,

6. Ο κανόνας του ελάχιστου ορίου συντήρησης:

Το μέρος του εισοδήματος κάθε φορολογούμενου που θεωρείται ότι προορίζεται να καλύψει τις απαραίτητες ανάγκες αυτού αλλά και της οικογένειάς του, δεν θα πρέπει να υπάγεται στη φορολογία. Το μέρος αυτό του εισοδήματος ονομάζεται « ελάχιστο όριο συντήρησης ».

7. Ο κανόνας του διαφορισμού των εισοδημάτων:

Η φορολόγηση των εισοδημάτων θα πρέπει να γίνεται ανάλογα με τον τρόπο που κάθε εισόδημα αποκτάται με σκοπό το φορολογικό βάρος να επιμερίζεται ορθολογικά και να μην αδικεί τους πολίτες. Έτσι, για παράδειγμα φορολογούμενος που αποκτά εισόδημα από προσωπική εργασία θα αισθανθεί μεγαλύτερη επιβάρυνση αν πληρώσει τον ίδιο φόρο με κάποιον που αποκτά το ίδιο εισόδημα αλλά από αποδόσεις κεφαλαίου.

8. Ο κανόνας αποφυγής της διπλής φορολογίας:

Η φορολόγηση του ίδιου εισοδήματος δυο φορές, είτε γίνεται στο ίδιο το κράτος είτε μεταξύ άλλων κρατών, θα πρέπει να αποφεύγεται. Η διπλή φορολόγηση μπορεί να οδηγήσει σε φοροδιαφυγή, σε εξασθένηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, αλλά και σε δημιουργία άνιση φορολογικής επιβάρυνσης.

Οι τρόποι που εφαρμόζονται για την αποφυγή της διεθνούς διπλής φορολογίας είναι :

- ✓ Η μέθοδος της έκπτωσης του φόρου. Σύμφωνα με την μέθοδο αυτή, ο φόρος που έχει καταβληθεί σε ένα κράτος για εισόδημα που φορολογείται και σε άλλο κράτος, αφαιρείται από τον φόρο που προκύπτει στο πρώτο. Αυτό αφορά και τα φυσικά αλλά και τα νομικά πρόσωπα.
- ✓ Η μέθοδος της εξαίρεσης ή απαλλαγής. Σύμφωνα με την μέθοδο αυτή εισοδήματα που αποκτώνται σε κάποιο κράτος αλλά από κατοίκους άλλων κρατών είτε δεν τα φορολογούν είτε φορολογούν μόνο το εισόδημα που αποκτήθηκε στην επικράτεια τους.
- ✓ Η μέθοδος διαίρεσης ή κατανομής. Όσα κράτη ακολουθούν αυτή την μέθοδο διαιρούν το εισόδημα ώστε το ένα μέρος να φορολογείται στην χώρα που κατοικεί ο φορολογούμενος και το άλλο να φορολογείται στο κράτος που το εισόδημα αποκτάται.

2^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

2.1.ΕΠΙΔΙΩΚΟΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Μετά την ολοκλήρωση της νομισματικής και οικονομικής ένωσης και την ύπαρξη της ενιαίας αγοράς, η ευρωπαϊκή κοινότητα⁶ επιδιώκει να καλύψει νέους στόχους που αφορούν την φορολογία ανάμεσα στα κράτη μέλη. Οι στόχοι αυτοί αναφέρονται σε γενικά θέματα για την φορολογία, αφού το φορολογικό σύστημα κάθε κράτους αποφασίζεται από τις κυβερνήσεις των κρατών, αν και επιδιώκεται η φορολογική εναρμόνιση των χωρών της κοινότητας. Οι στόχοι αφορούν:

1. Την αποτροπή των δυσμενών επιπτώσεων στον ανταγωνισμό από την ύπαρξη διαφορετικών συντελεστών, στα κράτη μέλη, στην έμμεση φορολογία, όπως ΦΠΑ και ειδικών φόρων κατανάλωσης, κλπ.
2. Την αποφυγή της φοροδιαφυγής και της διπλής φορολογίας στους πολίτες (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) της κοινότητας, μέσα από την σύναψη διμερών συμφωνιών μεταξύ των κρατών μελών.
3. Μέσα από την φορολογική εναρμόνιση επιδιώκεται η αποφυγή του φορολογικού ανταγωνισμού, δηλαδή της μετακίνησης των επιχειρήσεων εντός της κοινότητας για την εξεύρεση ευνοϊκότερων φορολογικών καθεστώτων, αφού μπορεί να στρεβλώσουν τις φορολογικές δομές των κρατών.
4. Την επίτευξη ισοσκελισμένων προϋπολογισμών από τα κράτη μέλη, δηλαδή να μην παρουσιάζουν δημοσιονομικό έλλειμμα ανώτερο του 3% του ΑΕΠ για την διατήρηση του πληθωρισμού σε σταθερά επίπεδα⁷.

---

⁶ http://circa.europa.eu/irc/opoce/fact_sheets/info/data/policies/tax/article_7321_el.htm

⁷ http://www.inegsee.gr/sitefiles/studies/EKTHESH_12.pdf

2.2. ΠΙΕΣΕΙΣ ΣΤΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΓΗΡΑΝΣΗ

Η αύξηση του μέσου όρου ζωής των πολιτών (η πληθυσμιακή γήρανση) έχει σαν συνέπεια την σημαντική πίεση των φορολογικών εσόδων των κρατών μελών, αφού αυξάνονται οι ανάγκες για την κάλυψη των συνταξιοδοτικών συστημάτων⁸.

Οι δαπάνες των κρατών μεγαλώνουν από την αυξανόμενη ανάγκη για παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και συντάξεων, με συνέπεια να επιβαρύνονται σημαντικά η φορολογία της εργασίας και του κεφαλαίου.

Οι δημογραφικές λοιπόν εξελίξεις η αύξηση του προσδόκιμου ζωής σε συνδυασμό με την μικρότερη αύξηση της απασχόλησης, λόγω της μικρής αύξησης του πληθυσμού και της αυξανόμενης ανεργίας, αυξάνουν το δείκτη δημογραφικής εξάρτησης. Έτσι οι παροχές (ιατροφαρμακευτικές δαπάνες και συντάξεις) αυξάνουν γρηγορότερα από τις κοινωνικές ασφαλιστικές εισφορές⁹. Για να γίνει περισσότερο ανταγωνιστική η ευρωπαϊκή ένωση, ως προς τα προϊόντα των λοιπών χωρών, προβαίνει σε μέτρα όπως της συγκράτησης των δαπανών, της αύξησης της ηλικίας συνταξιοδότησης και της μείωσης των κατά κεφαλή παροχών. Επίσης εφαρμόζεται και το σύστημα της ευέλικτης συνταξιοδότησης, δηλαδή της πρόωρης συνταξιοδότησης των πολιτών με καταβολή μειωμένων συντάξεων.

---

⁸ ΙΣΤΑΜΕ, Δεκέμβριος 2006, *Συγκρίνοντας τα Φορολογικά Συστήματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση*, ανάκτηση στις 25/2/2012

⁹ Γεωργακόπουλος Θ., 1997, *Εισαγωγή στη Δημόσια Οικονομική*, Αθήνα: Εκδόσεις Ευγ. Μπένου, σελ.624

2.3.ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Στα πλαίσια της ευρωπαϊκής ένωσης η ύπαρξη μειωμένων συντελεστών φορολόγησης του κεφαλαίου από κάποια κράτη μέλη, αυξάνει τον φορολογικό ανταγωνισμό των κρατών μελών, αφού γίνονται πόλοι έλξης των ξένων κεφαλαίων¹⁰. Από τον φορολογικό ανταγωνισμό τα περισσότερα κράτη της κοινότητας έχουν μειωμένα φορολογικά έσοδα.

Για την αποφυγή των αρνητικών επιπτώσεων του φορολογικού ανταγωνισμού, η ευρωπαϊκή ένωση προσπαθεί να εναρμονίσει τα φορολογικά συστήματα των κρατών. Η πεποίθηση ότι ο χαμηλός φορολογικός συντελεστής έλκει τις ξένες επενδύσεις τείνει να υποχωρεί. Θέτοντας σαν παράδειγμα τις σκανδιναβικές χώρες που έχουν υψηλή φορολογική επιβάρυνση αλλά ταυτόχρονα προσελκύουν μεγάλες παραγωγικές επενδύσεις και έχουν μεγάλη ανταγωνιστικότητα, συμπεραίνουμε η υψηλή φορολογική επιβάρυνση μπορεί παραβλεφθεί αν συνοδεύεται από υψηλό επίπεδο υποδομών και δημόσιων υπηρεσιών και από αποτελεσματικό εκπαιδευτικό σύστημα.

2.4.Η ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΤΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΦΟΡΩΝ ΔΑΠΑΝΗΣ

Η εναρμόνιση των φόρων δαπάνης είναι αρκετά πολύπλοκη, αφού αφορά μεγάλο φάσμα προϊόντων, με διαφορετικούς συντελεστές. Για την επίτευξη του στόχου αυτού μπορεί να χρειάζεται η εναρμόνιση να πραγματοποιηθεί σε τρία διαφορετικά επίπεδα. Στην αλλαγή της διάρθρωσής τους, την αλλαγή του ύψους των φορολογικών

---

¹⁰ ΙΣΤΑΜΕ, Δεκέμβριος 2006, *Συγκρίνοντας τα Φορολογικά Συστήματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση*, ανάκτηση στις 25/2/2012

συντελεστών ή την αλλαγή της αρχής που επιβάλλει του φόρους εκτός της κοινότητας¹¹.

Το είδος των φόρων που επιβάλλεται στα προϊόντα μπορεί να τα καταστήσει λιγότερο ανταγωνιστικά αν δεν είναι ουδέτερο στην εγχώρια αγορά αλλά και την διεθνή. Για παράδειγμα στο πλαίσιο μιας οικονομικής ένωσης οι δασμοί στην διακίνηση των προϊόντων ανάμεσα στα κράτη μέλη παύει και εφαρμόζεται μια ενιαία πολιτική για την επιβολή δασμών προς τρίτες χώρες.

Οι διαφορετικοί φορολογικοί συντελεστές, που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη, σε προϊόντα και υπηρεσίες γενικής δαπάνης μπορεί να είναι ο λόγος δημιουργίας προβλημάτων στην επιβολή της γενικής ενιαίας φορολογικής πολιτικής στα σύνορα της κοινότητας. Λόγου χάρη η σημαντική φορολογική επιβάρυνση ειδών βασικών για την διαβίωση, σε σύγκριση με άλλα κράτη μέλη, μπορεί να έχει ως συνέπεια αυξημένους μισθούς και έλλειψη της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων της. Η εναρμόνιση των συντελεστών που εφαρμόζονται στα προϊόντα αυτά ίσως λύσει τα προβλήματα αυτά και αύξηση την ανταγωνιστικότητα.

Στο ενδοκοινοτικό εμπόριο, ίσως θα ήταν προτιμότερο η επιβολή του φόρου να γίνεται από άλλη φορολογική αρχή. Στις ενδοκοινοτικές παραδόσεις η φορολόγηση των προϊόντων γίνεται στην χώρα προορισμού και αυτό τις καθιστά ανελαστικές, αφού αποφορολογούνται οι εξαγωγές και έπειτα φορολογούνται οι εισαγωγές. Στα πλαίσια της οικονομικής ένωσης προτιμότερο θα ήταν είτε η αποφορολόγηση να γίνεται στις εξαγωγικές επιχειρήσεις με εσωτερικούς ελέγχους, και η φορολόγηση από τον εισαγωγέα, είτε οι ενδοκοινοτικές πωλήσεις να μην απαλλάσσονται του φόρου.

---

¹¹ Γεωργακόπουλος Θ., 1997, *Εισαγωγή στη Δημόσια Οικονομική*, Αθήνα: Εκδόσεις Ευγ. Μπένου, σελ.665

2.5.Η ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΦΟΡΩΝ ΔΑΠΑΝΗΣ

Οι ειδικοί φόροι κατανάλωσης μπορούν να επιβάλλονται είτε στην μονάδα του προϊόντος είτε στην αξία του. Διαφορετικός τρόπος φορολόγησης των προϊόντων στα κράτη μέλη μπορεί να οδηγήσει σε στρέβλωση των τιμών και να δυσχεραίνει την ίση κατανομή των πόρων. Η φορολόγηση κατά μονάδα χωρίς να εξετάζεται η αξία του προϊόντος (φθηνό ή ακριβό) προκαλεί άνιση επιβάρυνση των φθηνότερων έναντι των ακριβότερων ειδών.

Όταν οι ειδικοί φόροι εφαρμόζονται στις πρώτες ύλες παραγωγής των προϊόντων επιβαρύνουν δυσανάλογα την τελική αξία των παραγόμενων προϊόντων, ενώ όταν επιβάλλεται στο τελικό προϊόν είναι ουδέτερος αφού το επιβαρύνει ανάλογα με την αξία του και φορολογεί την πρώτη ύλη ανάλογα με τον πραγματικό βαθμό επεξεργασίας του.

2.6.ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Ένα πολύπλοκο και αδιαφανές φορολογικό σύστημα δυσχεραίνει την αποτελεσματική αύξηση των φορολογικών εσόδων ενός κράτους. Αφενός γιατί αυξάνει το διοικητικό κόστος για την είσπραξή του και αφετέρου γιατί επιβαρύνει σημαντικά τις επιχειρήσεις για την συμμόρφωσή τους σύμφωνα με αυτό. Ένα διαφανές με μικρότερη γραφειοκρατία, φορολογικό σύστημα, εφαρμόζεται ευκολότερα και από την δημόσια διοίκηση και από τις επιχειρήσεις και αυξάνει τα φορολογικά έσοδα.

3^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΤΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΕΣ ΧΩΡΕΣ

3.1.ΓΑΛΛΙΑ

Τα εισοδήματα που πηγάζουν στην Γαλλία φορολογούνται εκεί είτε αποκτώνται από μόνιμους κατοίκους είτε όχι. Έτσι και οι μη κάτοικοι φορολογούνται στην Γαλλία για εισοδήματα όπως κέρδη, περιουσιακά στοιχεία, κλπ τα οποία προκύπτουν εκεί ανεξάρτητα από το χρονικό διάστημα που διαμένει στην χώρα. Οι κάτοικοι της Γαλλίας φορολογούνται με τους γαλλικούς φορολογικούς νόμους για όλα τα εισοδήματά τους από οποια χώρα και αν αποκτώνται¹². Η φορολογία των φυσικών προσώπων γίνεται για εισοδήματα που αποκτώνται κάθε φορολογικό έτος (1^η Ιανουαρίου έως 31^η Δεκεμβρίου) με προοδευτική κλίμακα.

Στην Γαλλία το 2010 η φορολογική κλίμακα για τα εισοδήματα είναι η ακόλουθη:

ΕΙΣΟΔΗΜΑ €	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ %
Ως 5.963	0
5.963-11.896	5,5
11.896-26.420	14
26.420-70.830	30
70.830 και άνω	41

Πηγή: Eurostat

Ο ελάχιστος φόρος εισοδήματος για εισόδημα 12.000€ είναι 340,87 ευρώ. Για εισοδήματα από 250.000€ έως 500.000€ επιβάλλεται

---

¹² http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-DU-10-001/EN/KS-DU-10-001-EN-TOC.PDF

πρόσθετος φόρος 3% για εισοδήματα αυτής της ζώνης, και για τα εισοδήματα πάνω από 500.000€ πρόσθετος φόρος με συντελεστή 4%. Το ποσοστό για την φορολογία των κερδών των επιχειρήσεων κυμαίνεται από 15% έως 33,1%. Ο κανονικός συντελεστής του ΦΠΑ είναι 19,6% ενώ οι μειωμένοι 5,5% και 2,1%. Στην Γαλλία υπάρχουν φόροι περιουσίας αλλά δεν επιβάλλονται ειδικοί φόροι.

Οι αλλαγές στους συντελεστές του ΦΠΑ την τελευταία δεκαετία:

ΕΤΟΣ	ΜΕΙΩΜΕΝΟΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ %	ΚΑΝΟΝΙΚΟΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ %
2002	2,1 / 5,5	19,6
2012	2,1 / 5,5 / 7	19,6

Πηγή: Eurostat

Οι μειωμένοι συντελεστές του ΦΠΑ εφαρμόζονται σε ορισμένα προϊόντα και υπηρεσίες. Συγκεκριμένα ο συντελεστής 2,1% εφαρμόζεται σε κάποια φάρμακα που παρέχονται από το εθνικό κοινωνικό σύστημα ασφάλισης¹³. Ο συντελεστής 5,5% επιβαρύνει τα περισσότερα τρόφιμα και γεωργικά προϊόντα, οι εφημερίδες και τα βιβλία, τα φάρμακα, το νερό και τα δωμάτια των ξενοδοχείων. Ενώ κάποιες υπηρεσίες απαλλάσσονται από το ΦΠΑ, όπως για την εκπαίδευση, τις ασφαλιστικές, οικονομικές και ιατρικές υπηρεσίες.

¹³ <http://fita.org/countries/france.html>

Φόροι ως ποσοστό του ΑΕΠ

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	15,4	15,3	15,5	15,6	15,5	15,3	15,1	15,1
ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	11,8	11,4	11,6	11,8	12,2	11,9	11,9	10,2
ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	7,9	7,9	7,9	8	7,8	7,5	7,7	7,5
ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	2,5	2,1	2,3	2,3	2,9	2,9	2,8	1,3
ΑΛΛΟΙ	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	1,5	1,4	1,4
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	16,2	16,4	16,2	16,3	16,4	16,2	16,2	16,6
ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ	11	11,1	11	11	11,1	10,9	11	11,2
ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ	4	4,1	4	4,1	4,1	4,1	4	4,1
ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,3
ΣΥΝΟΛΟ	43,1	42,9	43,2	43,6	43,9	43,2	42,9	41,6

Πηγή: Eurostat

Οι συνολικοί φόροι στην Γαλλία σε σχέση με το ΑΕΠ κατέχουν το 43,1% το 2002, 43,9% το 2006 (το υψηλότερο ποσοστό) και 41,6% το 2009. Από τις τρεις κατηγορίες των φόρων το μεγαλύτερο ποσοστό

προέρχεται από την κοινωνική ασφάλιση, όπου από το 2002 έως το 2009 αυξήθηκε κατά 0,4 ποσοστιαίες μονάδες και το 2009 συνεισφέρει με ποσοστό 16,6%. Το σημαντικά μεγαλύτερο ποσοστό βαρύνει τους εργοδότες οι οποίοι πληρώνουν στο κράτος το 11,2% των εσόδων του. Το ποσοστό των εργαζομένων στην κοινωνική ασφάλιση δεν διαφοροποιείται σημαντικά το εν λόγω χρονικό διάστημα και είναι 4,1% το 2009. Ενώ η συνεισφορά των αυτοαπασχολούμενων αυξάνει ελαφρά και από 1% το 2002 το 2009 είναι 1,3%.

Οι έμμεσοι φόροι, όπως ο ΦΠΑ, οι φόροι κατανάλωσης, κλπ αποτελούν το 15% των κρατικών εσόδων και παρόλο που παρουσιάζουν μια μικρή μείωση την οκταετία ξεπερνούν το 15%.

Την μικρότερη συνεισφορά έχουν οι άμεσοι φόροι που από το 2002 (11,8%) έως το 2009 (10,2%) μειώνονται κατά 1,6 ποσοστιαίες μονάδες. Οι άμεσοι φόροι προέρχονται κατά κύριο λόγο από την φορολόγηση των φυσικών προσώπων, όπου αποδίδουν το 73% των φόρων αυτών (7,5% το 2009 του ΑΕΠ), ενώ το ποσοστό των επιχειρήσεων πλησιάζει το 13%, (δηλαδή 1,3% το 2009).

3.2.ΕΛΛΑΔΑ

Η ελληνική νομοθεσία καθορίζει έξι κατηγορίες εισοδημάτων προς φορολόγηση, οι οποίες είναι:

1. Εισόδημα από ακίνητη περιουσία, όπως γη και κτίρια
2. Εισόδημα από κινητή περιουσία, όπως εισόδημα από επενδύσεις
3. Εισόδημα από επιχειρήσεις
4. Γεωργικό εισόδημα
5. Εισόδημα μισθωτών υπηρεσιών
6. Από ελεύθερους επαγγελματίες και άλλες πηγές.

Το φορολογητέο εισόδημα φορολογείται με προοδευτικό φόρο που για το 2010¹⁴ υπολογίζεται σύμφωνα με την παρακάτω κλίμακα:

ΕΙΣΟΔΗΜΑ €	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ %
Ως 12.000	0
12.000 – 16.000	18
16.000 – 22.000	24
22.000 – 26.000	26
26.000 -32.000	32
32.000 – 40.000	36
40.000 – 60.000	38
60.000 – 100.000	40
100.000 και άνω	45

Πηγή: Eurostat

Η φορολογία των κερδών των επιχειρήσεων πραγματοποιείται με ένα ενιαίο φορολογικό συντελεστή όπου το 2002 ήταν 35%, ενώ μειώνεται σταδιακά και το 2006 ήταν 29% και το 2010 24%. Για τις προσωπικές εταιρίες το ποσοστό φορολόγησης το 2010 ήταν 25%.

---

¹⁴ <http://www.minfin.gr>

Οι αλλαγές στους συντελεστές του ΦΠΑ που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία:

ΕΤΟΣ	ΜΕΙΩΜΕΝΟΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ %	ΚΑΝΟΝΙΚΟΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ %
2002	4,5 / 9	19
2010 (15/03/2010)	5 / 10	21
2010 (01/07/2010)	5,5 / 11	23
2011 (01/01/2011)	6,5 / 13	23

Πηγή: Eurostat

Ο μειωμένος συντελεστής 6,5 ισχύει για εφημερίδες, βιβλία, θέατρα, περιοδικά. Ο συντελεστής 13% εφαρμόζεται σε τρόφιμα, μη αλκοολούχα ποτά, την ηλεκτρική ενέργεια, το νερό, τις επισκευές παλαιών σπιτιών, τα εισιτήρια, τα φάρμακα, τα λιπάσματα κ.α. Ενώ ο κανονικός συντελεστής στα υπόλοιπα, όπως ένδυση, υπόδηση, μεταφορές, καύσιμα, κλπ.

Φόροι ως ποσοστό του ΑΕΠ

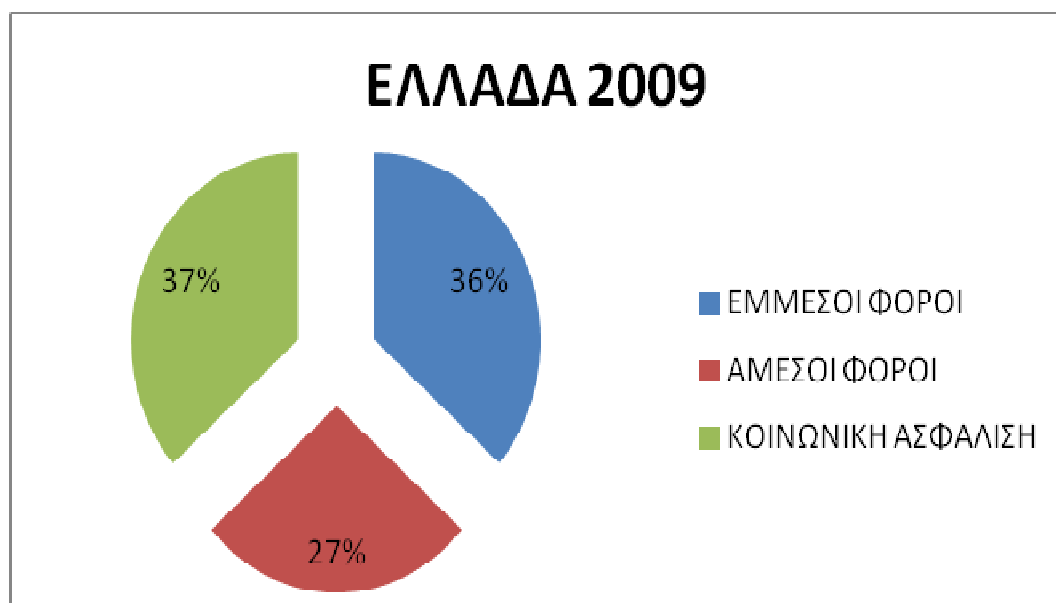
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	13,3	12,4	12	12	12,6	12,8	12,5	11,5
ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	8,8	8	8,2	8,7	8,2	8,2	8,2	8,5
ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	4,5	4,3	4,4	4,6	4,7	4,9	4,9	5,1
ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	3,4	2,9	3	3,3	2,7	2,5	2,5	2,4
ΑΛΛΟΙ	0,9	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	11,6	11,7	11,2	11,2	10,6	11,1	11	10,4
ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ	5,5	5,4	5,1	5,1	4,8	5,1	5,2	4,7
ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ	4,5	4,7	4,4	4,5	4,1	4,2	4,2	3,8
ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	1,6	1,6	1,6	1,7	1,7	1,8	1,7	1,8
ΣΥΝΟΛΟ	33,7	32,1	31,3	31,9	31,5	32,1	31,7	30,3

Πηγή: Eurostat

Το ποσοστό συνεισφοράς των φόρων στο ΑΕΠ τα έτη 2002 – 2009 κυμαίνεται από 30,3% (το ελάχιστο το 2009) σε 33,7% (το μέγιστο το 2002). Η φορολογία αποδίδει στο κράτος ακολουθώντας μια φθίνουσα πορεία το εξεταζόμενο χρονικό διάστημα. Τα μεγαλύτερα έσοδα από τους φόρους προέρχονται από την έμμεση φορολογία που το 2009 καλύπτουν το 11,5% του ΑΕΠ. Πάνω από το 10,4% (το 2009) έως 11,7% (το 2003) καλύπτονται από την κοινωνική ασφάλιση, όπου το

μεγαλύτερο ποσοστό επιβαρύνει τους εργοδότες, έπειτα τους εργαζόμενους και τέλος τους αυτοαπασχολούμενους (με αρκετά χαμηλότερα ποσοστά). Η άμεση φορολογία δεν ξεπερνά το 8,8%(2002) ενώ αυξομειώνεται τα επόμενα έτη και το 2009 καλύπτει το 8,5% του ΑΕΠ. Η άμεση φορολογία προέρχεται κυρίως από το φυσικά και νομικά πρόσωπα των οποίων η επιβάρυνση με την πάροδο της οκταετία αποκλίνει με αύξηση των φόρων στα φυσικά πρόσωπα και αντίστοιχη μείωση των νομικών. Για τους πρώτους το 2009 το ποσοστό συνεισφοράς είναι 5,1% ενώ για τους δεύτερους 2,4% το ίδιο έτος.

Το 2009 η συνολική φορολογία της Ελλάδας ως ποσοστό στο ΑΕΠ είναι κάτω του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο οποίος είναι 35,8%.

Πηγή: Eurostat, ίδια επεξεργασία

3.3.ΙΣΠΑΝΙΑ

Το φορολογικό έτος αρχίζει την 1^η Ιανουαρίου και λήγει την 31^η Δεκεμβρίου κάθε έτους και οι Ισπανοί κάτοικοι φορολογούνται για τα εισοδήματα που αποκτούν στη χώρα αλλά και το εξωτερικό¹⁵. Ισπανός κάτοικος θεωρείται αυτός που διαμένει στην χώρα περισσότερες από τις μισές ημέρες που χρόνου (πάνω από 182 ημέρες).

Οι μισθωτοί που απασχολούνται από ένα μόνο εργοδότη και κερδίζουν λιγότερα από 22.000€ ετησίως μπορούν αν επιθυμούν να μην συμπληρώσουν δήλωση για την φορολογία εισοδήματος, καθώς και όσοι έχουν εισοδήματα κάτω των 8.000€. Οι δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος υποβάλλονται από την 1^η Μαΐου έως στις 30 Ιουνίου και σε μερικούς μήνες είτε πληρώνουν αν προκύπτει φόρος ή δικαιούνται επιστροφή φόρου την εισπράττουν από τραπεζικό λογαριασμό.

Η κλίμακα για την φορολογία του εισοδήματος στην Ισπανία για το 2010 είναι:

ΕΙΣΟΔΗΜΑ €	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ %
Ως 17.707	24
17.707-33.007	28
33.007-53.407	37
53.407-120.000	43
120.000-175.000	44
175.000 και άνω	45

Πηγή: Eurostat

---

¹⁵ <http://www.andalucia.com/law/incometax.htm>

Στο εισόδημα των Ισπανών δεν υπάρχει αφορολόγητο όριο και από το πρώτο ευρώ φορολογούνται με συντελεστή 24%, έτσι για εισόδημα 12.000€ ο φόρος είναι 2.880€. Για να θεωρηθεί κάποιος κάτοικος της Ισπανίας και να φορολογηθεί με τα ισχύοντα της χώρας θα πρέπει να διαμένει εκεί περισσότερο από 183 ημέρες τον χρόνο.

Ο φορολογικός συντελεστής για τα κέρδη των επιχειρήσεων είναι 30% και για τις μικρές επιχειρήσεις 25%. Ο συντελεστής του ΦΠΑ είναι 18% και επιβάλλονται ειδικοί φόροι στα καύσιμα και τον καπνό ενώ απαλλάσσεται από την φορολογία η περιουσία. Στο ισχύον καθεστώς του ΦΠΑ δεν υπόκεινται οι Κανάριοι Νήσοι, η Θέουτα και η Μελίγια.

Οι συντελεστές του ΦΠΑ που ισχύουν στην Ισπανία την δεκαετία 2002-2012:

ΕΤΟΣ	ΜΕΙΩΜΕΝΟΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ %	ΚΑΝΟΝΙΚΟΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ %
2002	4 / 7	16
2010	4 / 8	18

Πηγή: Eurostat

Ο μειωμένος συντελεστής 4% ισχύει για τις βασικές ανάγκες ενώ ο συντελεστής 8% εφαρμόζεται σε κάποιες υπηρεσίες μεταφορών, τα τρόφιμα, τον τουρισμό και τις κατοικίες. Απαλλάσσονται από τον ΦΠΑ οι υπηρεσίες υγείας, εκπαίδευσης και ασφάλειας.

Φόροι ως ποσοστό του ΑΕΠ

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	11,6	11,9	12,2	12,6	12,7	12,1	10,2	9
ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	10,8	10,5	10,6	11,4	12,2	13,4	11,3	10
ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	6,8	6,6	6,4	6,6	7,1	7,7	7,5	7
ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	3,3	3,1	3,5	3,9	4,2	4,8	2,9	2,3
ΑΛΛΟΙ	0,7	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	0,6
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	12,1	12,2	12,2	12,1	12,1	12,2	12,3	12,4
ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ	8,8	8,9	8,8	8,8	8,8	8,9	8,9	8,7
ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	2	1,9
ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	1,4	1,4	1,5	1,4	1,4	1,4	1,4	1,8
ΣΥΝΟΛΟ	33,9	33,9	34,5	35,6	36,4	37,1	33,2	30,4

Πηγή: Eurostat

Στην Ισπανία το σύνολο των φόρων αποφέρει στο κράτος, τα έτη 2002 – 2009 κατά μέσο όρο 34% του ΑΕΠ. Η πορεία των φόρων μέχρι το 2007 ακολουθούσε μια αυξητική τάση, όπου και έφτασε το 37,1%, ενώ από κει και πέρα τα έσοδα του κράτους από τους φόρους μειώθηκαν σημαντικά και το 2009 κάλυπταν το 30,4%. Οι φόροι που προέρχονται από την κοινωνική ασφάλιση κατέχουν την πρώτη θέση και ξεπερνούν όλα τα έτη το 12% έχοντας μια αύξηση 0,3 ποσοστιαίων μονάδων από το 2002. Την μεγαλύτερη επιβάρυνση έχουν οι εργοδότες με κατά μέσο

όρο ποσοστά περίπου 8,8%. Αρκετά χαμηλότερη είναι η επιβάρυνση των εργαζόμενων που μαζί με τους αυτοαπασχολούμενους το 2009 συμμετέχουν στο ΑΕΠ με ποσοστά 1,9% και 1,8% αντίστοιχα.

Το διάστημα 2002 – 2009 τα ποσοστά των έμμεσων φόρων τείνουν να συγκλίνουν με τα ποσοστά των άμεσων, με μείωση των πρώτων και αύξηση των δεύτερων. Η φορολογία του εισοδήματος των ιδιωτών αυξάνει και το 2009 είναι 7% του ΑΕΠ από 6,8% που ήταν το 2002 ενώ ταυτόχρονα μειώνονται οι εταιρικοί φόροι. Η μείωση των ποσοστών από την έμμεση φορολογία, που πραγματοποιείται το χρονικό διάστημα 2002 – 2009 είναι κατά 1,6 ποσοστιαία μονάδα.

3.4.ΙΤΑΛΙΑ

Η φορολογία των κατοίκων της Ιταλίας (άτομα που διαμένουν στην χώρα πάνω από 183 ημέρες τον χρόνο ή είναι δηλωμένα στο ληξιαρχείο) γίνεται για τα συνολικά τους εισοδήματα είτε αποκτώνται στην Ιταλία είτε στο εξωτερικό. Οι ξένοι κάτοικοι που κερδίζουν εισοδήματα στην Ιταλία φορολογούνται μόνο για αυτά.

Για το 2010 τα εισοδήματα στην Ιταλία φορολογούνται σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

ΕΙΣΟΔΗΜΑ €	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ %
Ως 15.000	23
15.000-28.000	27
28.000-55.000	38
55.000-75.000	41
75.000 και άνω	43

Πηγή: Eurostat

Στην Ιταλία δεν υπάρχει αφορολόγητο όριο και από το πρώτο ευρώ εισοδήματος ο φορολογικός συντελεστής είναι 23%, δηλαδή για εισόδημα 12.000€ ο φόρος είναι 2.760€. Τα κέρδη των επιχειρήσεων φορολογούνται με συντελεστή 27,5%, ενώ πρόσθετο εταιρικό φόρο 5,5% πληρώνουν οι εξής επιχειρήσεις:

- Όταν την φορολογούμενη χρονική περίοδο είχαν έσοδα πάνω από 25 εκατομμύρια ευρώ.
- Δραστηριοποιούνται στους εξής τομείς:
  - ✓ Έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων
  - ✓ Παραγωγή και πώληση ηλεκτρικής ενέργειας
  - ✓ Διύλιση πετρελαίου
  - ✓ Παραγωγή και πώληση βενζίνης, λιπαντικών και υγροποιημένου αέριο πετρελαίου
  - ✓ Φυσικό αέριο και υγροποιημένο φυσικό αέριο.

Δεν υπάρχουν φόροι περιουσίας αλλά και ειδικοί φόροι. Οι συντελεστές του ΦΠΑ είναι 21% ο κανονικός και 10% και 4% οι μειωμένοι.

Οι αλλαγές στον ΦΠΑ στην Ιταλία που συντελέστηκαν την τελευταία δεκαετία:

ΕΤΟΣ	ΜΕΙΩΜΕΝΟΙ	ΚΑΝΟΝΙΚΟΣ
2002	4 / 10	20
2011	4 / 10	21

Πηγή: Eurostat

Φόροι ως ποσοστό του ΑΕΠ

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	14,7	14,3	14,3	14,4	15,1	15	14,1	13,9
ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	14,1	14,7	13,9	13,4	14,4	15,1	15,3	15,4
ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	10,7	10,6	10,5	10,5	11	11,4	11,8	11,7
ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	2,7	2,3	2,4	2,3	2,9	3,3	3	2,4
ΑΛΛΟΙ	0,7	1,8	1,1	0,6	0,5	0,5	0,5	1,3
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	12,1	12,3	12,3	12,5	12,5	13	13,5	13,8
ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ	8,4	8,7	8,6	8,8	8,7	9	9,2	9,5
ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ	2,3	2,3	2,2	2,2	2,2	2,3	2,5	2,6
ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	1,4	1,4	1,5	1,6	1,6	1,7	1,8	1,8
ΣΥΝΟΛΟ	40,9	41,3	40,6	40,4	42	43	42,9	43,1

Πηγή: Eurostat

Η πρόσοδος του κράτους από την φορολογία βρίσκεται σε επίπεδα που ξεπερνούν το σαράντα τοις εκατό και μάλιστα εμφανίζουν ανοδική πορεία την οκταετία 2002 – 2009, αφού ξεκινούν από το 40,9% και φθάνουν το 43,1% του ΑΕΠ του ιταλικού κράτους. Στους άμεσους φόρους παρατηρείται τα έτη 2004 και 2005 μια μείωση του ποσοστού ενώ από το 2006 επανακάμπτει και το 2009 φθάνει το 15,4%, το μεγαλύτερο ποσοστό συνεισφοράς φόρων στα κρατικά έσοδα και σε

διαχρονική σύγκριση, αλλά και μεταξύ των άλλων φόρων. Τα μεγαλύτερα έσοδα από τους άμεσους φόρους προέρχονται από τα φυσικά πρόσωπα ενώ η επιβάρυνση των εταιριών είναι αρκετά χαμηλότερη. Οι έμμεσοι φόροι κυμαίνονται την οκταετία πάνω από το 14% με εξαίρεση το 2006 και 2007 που ξεπερνούν οριακά το 15% και το 2009 πέφτουν στο 13,9% του ΑΕΠ. Η κοινωνική ασφάλιση είναι η τρίτη σε συνεισφορά στο ΑΕΠ και το 2009 προσεγγίζει τα ποσοστά των έμμεσων φόρων (13,8%). Η συνεισφορά των εργοδοτών το 2009 στην κοινωνική ασφάλιση πλησιάζει το 70% ενώ το υπόλοιπο ποσό σχεδόν επιμερίζεται στους εργαζόμενους και τους αυτοαπασχολούμενους.

3.5.ΚΥΠΡΟΣ

Η φορολογία των φυσικών προσώπων επιβάλλεται στους εργαζόμενους και τους αυτοαπασχολούμενους. Οι κάτοικοι της Κύπρου πληρώνουν φόρους για τα εισοδήματα που αποκτούν στην Κύπρο και το εξωτερικό. Κάτοικος θεωρείται αυτός που διαμένει στο νησί πάνω από 183 ημέρες το έτος. Οι ξένοι κάτοικοι που εργάζονται στην Κύπρο φορολογούνται μόνο για τα εισοδήματα που αποκτούν εκεί¹⁶.

Η φορολογία είναι προοδευτική και εφαρμόζεται για τα εισοδήματα του 2010 με την εξής κλίμακα:

ΕΙΣΟΔΗΜΑ €	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ %
Ως 19.500	0
19.501 – 28.000	20
28.001 – 36.300	25
36.301 και άνω	30

Πηγή: Eurostat

¹⁶ http://www.worldwide-tax.com/cyprus/cyprus_tax.asp

Από τον φόρο εισοδήματος απαλλάσσονται τα ακόλουθα:

- ✓ Τόκοι
- ✓ Μερίσματα
- ✓ Αμοιβές ξένων κατοίκων που πλέον εργάζονται στην Κύπρο, για τα πέντε πρώτα έτη με ποσοστό απαλλαγής 50% των αμοιβών, εφόσον η ετήσια αμοιβή υπερβαίνει τις 100.000€
- ✓ Οι μισθωτές υπηρεσίες κατοίκων της Κύπρου, που πραγματοποιούνται στο εξωτερικό για χρονική περίοδο πάνω από 90 ημέρες
- ✓ Ποσά που λαμβάνονται με μορφή φιλοδωρήματος
- ✓ Τα κέρδη από διάθεση τίτλων (μετοχές, ομολογίες, χρεόγραφα, κλπ).

Ενώ αφαιρούνται από τα φορολογητέο εισόδημα τα εξής ποσά:

- ✓ Οι συντεχνιακές εισφορές
- ✓ Οι ζημιές του τρέχοντος αλλά και παρελθόντων ετών
- ✓ Το είκοσι τοις εκατό του ποσού που εισπράττεται από ενοίκια
- ✓ Οι δαπάνες που πραγματοποιούνται για την συντήρηση οικοδομής που έχει χαρακτηριστεί διατηρητέα
- ✓ Ποσά για ασφάλιστρα ζωής.

Επίσης οι κάτοικοι της Κύπρου επιβαρύνονται για τα εισοδήματά τους με έκτακτη εισφορά για την ενίσχυση της άμυνας. Τα μερίσματα με συντελεστή 20% (πλην των εταιριών), το 75% του ποσού των ενοικίων με συντελεστή 3%, οι τόκοι με 15% (πλην αυτών που προκύπτουν από την ομαλή δραστηριότητα επιχείρησης).

Η φορολογία των καθαρών κερδών των εταιριών γίνεται με ενιαίο συντελεστή 10%, για τους ημι-κρατικούς οργανισμούς 25% ενώ δεν φορολογούνται τα μερίσματα, τα δικαιώματα κι οι τόκοι.

Επιπλέον υπάρχουν φόροι για την ακίνητη περιουσία, που υπολογίζεται με προοδευτική κλίμακα, οι φόροι κληρονομιάς, αλλά και φόροι προς το κτηματολόγιο για τις μεταβιβάσεις ακινήτων.

Στην Κύπρο ο ΦΠΑ είναι 15% ο κανονικός συντελεστής και 5% ο μειωμένος. Στην Κύπρο την τελευταία δεκαετία υπήρξαν τρεις μεταβολές στους συντελεστές του ΦΠΑ οι οποίες εμφανίζονται στον παρακάτω πίνακα:

ΕΤΟΣ	ΜΕΙΩΜΕΝΟΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ %	ΚΑΝΟΝΙΚΟΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ %
2002	5	13
2003	5	15
2005	5/8	15

Πηγή: Eurostat

Υπάρχουν αγαθά και υπηρεσίες στην Κύπρο που απαλλάσσονται από τον ΦΠΑ, όπως:

1. Τα ενοίκια
2. η πλειονότητα των ασφαλιστικών, χρηματοοικονομικών και τραπεζικών συναλλαγών
3. οι νοσοκομειακές και οδοντιατρικές υπηρεσίες

4. οι υπηρεσίες που παρέχονται από την κρατική ταχυδρομική υπηρεσία
5. υπηρεσίες που αφορούν την εκπαίδευση, τον αθλητισμό και τον πολιτισμό
6. τα λαχεία και τα δελτία ποδοσφαιρικών αγώνων
7. η πώληση μεταχειρισμένων κτιρίων αλλά και γης
8. η διαχείριση των αμοιβαίων κεφαλαίων.

Για την κοινωνική ασφάλιση η εισφορά τόσο του εργαζόμενου όσο και του εργοδότη είναι 6,8% επί των ακαθάριστων αποδοχών. Ενώ οι αυτοαπασχολούμενοι πληρώνουν εισφορές στο ταμείο κοινωνικής ασφάλισης με συντελεστή 12,6% σε ανώτερα και κατώτερα φορολογητέα έσοδα (τα οποία κάθε έτος καθορίζονται από το κράτος) ανάλογα με το επάγγελμα.

Φόροι ως ποσοστό του ΑΕΠ

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	13,3	16,4	17	17,1	17,9	19,6	18,6	15,3
ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	11,2	9,6	8,7	10,2	10,8	13,8	12,9	11,2
ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	4,3	4,4	3,5	3,9	4,6	6,2	5	3,9
ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	6	4,3	3,7	4,6	5,5	6,8	7	6,5
ΑΛΛΟΙ	0,9	0,9	1,5	1,7	0,7	0,8	0,8	0,8

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	6,7	7	7,7	8,3	7,8	7,5	7,7	8,6
ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ	4,5	4,7	5,3	5,9	5,5	5,1	5,3	5,9
ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ	1,9	1,9	2,1	2,1	2	2,1	2,1	2,4
ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3	0,4
ΣΥΝΟΛΟ	31,2	33	33,4	35,5	36,5	40,9	39,1	35,1

Πηγή: Eurostat

Στην Κύπρο ο μέσος όρος των φόρων σε σχέση με το ΑΕΠ, την περίοδο 2002 έως το 2009, είναι 35,5% περίπου. Παρατηρούνται σημαντικές αυξομειώσεις αφού το 2002 βρισκόταν στο 31,2% και σταδιακά το 2007 έφτασε το 40,9%. Το 2008 μειώθηκε στο 39,1% και το 2009 έπεσε στο 35,1% των κρατικών εσόδων. Αρκετές διακυμάνσεις παρατηρούνται και στα τρία είδη φορολογίας, με τους έμμεσους φόρους να βρίσκονται σε πιο υψηλά επίπεδα από τους άμεσους και κοινωνικής ασφάλισης.

3.6.ΜΑΛΤΑ

Οι αυτοαπασχολούμενοι και εργαζόμενοι φορολογούνται με προοδευτική φορολογία για τα εισοδήματα που αποκτούν κάθε φορολογικό έτος. Οι μόνιμοι κάτοικοι (αυτοί που μένουν στη Μάλτα περισσότερο από 182 ημέρες τον χρόνο) φορολογούνται για τα συνολικά εισοδήματά τους ανεξάρτητα από ποια χώρα προέρχονται ενώ οι ξένοι κάτοικοι για τα εισοδήματα που αποκτούν μόνο στην χώρα. Οι σύζυγοι μπορούν να υποβάλλουν ξεχωριστά δηλώσεις για τα εισοδήματα που αποκτούν αλλά δηλώνουν ποιος από τους δυο

ορίζεται ως αντιπρόσωπος για την διευκόλυνση των φορολογικών αρχών¹⁷. Η κλίμακα φορολογίας εισοδήματος για το 2010 είναι η ακόλουθη:

ΕΙΣΟΔΗΜΑ €	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ %
Ως 8.500	0
8.501 – 14.500	15
14.501 – 19.500	25
19.501 και άνω	35

Πηγή: Eurostat

Για το 2010 τα κέρδη των εταιριών στην Μάλτα φορολογούνται με συντελεστή 35%

Οι συντελεστές του ΦΠΑ στην Μάλτα είναι 18% ο κανονικός και 5% ο μειωμένος ενώ συντελέστηκαν οι εξής αλλαγές:

ΕΤΟΣ	ΜΕΙΩΜΕΝΟΙ	ΚΑΝΟΝΙΚΟΣ
2002	5	15
2004	5	18
2011	5 / 7	18

Πηγή: Eurostat

¹⁷ http://www.worldwide-tax.com/malta/malta_tax.asp

Φόροι ως ποσοστό του ΑΕΠ

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	13,6	12,9	15	15,4	15,2	15	14,8	14,3
ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	11,4	12	11,4	12	12,1	13,5	13,1	13,9
ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	6,1	6,3	6,4	6,2	6,3	6,4	5,6	6,3
ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	3,9	4,5	4,1	4,5	4,9	6,1	6,7	6,7
ΑΛΛΟΙ	1,4	1,2	0,9	1,3	0,8	1	0,8	0,9
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	6,5	6,5	6,5	6,4	6,1	5,8	6,1	6
ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ	2,9	2,9	2,9	2,9	2,8	2,6	2,7	2,7
ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ	2,9	2,9	2,9	2,9	2,7	2,6	2,7	2,7
ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
ΣΥΝΟΛΟ	31,5	31,4	32,9	33,7	33,4	34,3	33,9	34,2

Πηγή: Eurostat

Το σύνολο των φόρων στην Μάλτα δεν ξεπερνά, κανένα από τα εξεταζόμενα έτη, το 34,2% το 2009 ενώ ο μέσος όρος είναι περίπου στο 33%. Οι φόροι που αποφέρουν περισσότερο στο κράτος είναι οι έμμεσοι με το 2005 να φθάνουν στα ανώτερο σημείο τους 15,4% και το 2009 να πέφτουν κατά σχεδόν μια ποσοστιαία μονάδα. Μολαταύτα

από το 2002 έως το 2009 αυξάνουν κατά 0,7 ποσοστιαία μονάδα. Επίσης αυξάνουν και οι άμεσοι φόροι οι οποίοι παρουσιάζουν μια σχεδόν σταθερή ανοδική πορεία και από 11,4 το 2002 το 2009 είναι 13,9% του ΑΕΠ. Η φορολόγηση των φυσικών προσώπων παραμένει στα ίδια σχεδόν επίπεδα, ενώ εντυπωσιακή είναι η αύξηση των φόρων στις εταιρίες που το 2002 είναι 3,9% των κρατικών εσόδων, το 2009 είναι 6,7%. Οι φόροι από την κοινωνική ασφάλιση ενώ παρουσίαζαν μια σταθερότητα την πρώτη εξεταζόμενη τετραετία, τα δυο επόμενα έτη (2006, 2007) μειώνονται στο 5,8%, για να φθάσουν το 2009 στο 6%. Η Μάλτα διαφέρει από τα άλλα μεσογειακά κράτη στο γεγονός ότι στην κοινωνική ασφάλιση το φορολογικό βάρος επιμερίζεται το ίδιο σε εργοδότες και εργαζόμενους.

4.7.ΣΛΟΒΕΝΙΑ

Ένα άτομο για να θεωρείται κάτοικος της Σλοβενίας πρέπει να έχει την μόνιμη κατοικία του στην χώρα και φορολογείται για όλα του τα εισοδήματα που πηγάζουν από το εσωτερικό της χώρας ή το εξωτερικό¹⁸. Ο πίνακας που έπεται παρουσιάζει την κλίμακα σύμφωνα με την οποία φορολογούνται τα εισοδήματα των φυσικών προσώπων για το 2010.

ΕΙΣΟΔΗΜΑ €	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ %
Ως 7.410	16
7.411 – 14.821	27
14.822 και άνω	41

Πηγή: Eurostat

¹⁸ http://www.worldwide-tax.com/slovenia/slovenia_tax.asp

Τα κέρδη των εταιριών υπόκεινται σε φόρο με συντελεστή 20% για το 2010, ενώ υπάρχουν ειδικές οικονομικές ζώνες που η φορολόγηση γίνεται με συντελεστή 10%. Τα μερίσματα, οι τόκοι και τα δικαιώματα φορολογούνται με συντελεστή 15%.

Ο ΦΠΑ υπολογίζεται με συντελεστές 20% (κανονικός), 8,5% (μειωμένος) και ισχύει στην χώρα από το 2002 χωρίς καμία αλλαγή. Ο μειωμένος συντελεστής εφαρμόζεται σε τρόφιμα, γεωργικά και φαρμακευτικά προϊόντα.

Οι εισφορές για την κοινωνική ασφάλιση προορίζονται να καλύψουν συντάξεις, υγεία, ασφάλιση ανέργων, κλπ. Οι εισφορές των εργαζόμενων είναι 22,1% του συνολικού ακαθάριστου μισθού τους, εκ των οποίων το 15,5% προορίζεται για τις συντάξεις. Οι εργοδότες πληρώνουν εισφορές για τους εργαζόμενους τους με ποσοστό 16,1% του μισθού.

Φόροι ως ποσοστό του ΑΕΠ

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	15,9	16	15,8	15,7	15,2	14,9	14,4	14,4
ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	7,8	8	8,3	8,7	9,1	9,2	8,9	8,4
ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	5,7	5,7	5,7	5,5	5,7	5,5	5,8	5,9
ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	1,6	1,7	1,9	2,8	3	3,2	2,5	1,8

ΑΛΛΟΙ	0,6	0,5	0,6	0,4	0,4	0,4	0,6	0,6
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	14,3	14,2	14,2	14,2	14	13,7	14	15
ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ	5,4	5,4	5,4	5,5	5,5	5,4	5,5	5,8
ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ	7,6	7,5	7,5	7,5	7,3	7,2	7,4	7,8
ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	1,3	1,3	1,4	1,2	1,2	1,1	1,1	1,4
ΣΥΝΟΛΟ	38	38,2	38,3	38,6	38,3	37,8	37,2	37,6

Πηγή: Eurostat

Οι συνολικοί φόροι συμμετέχουν στα έσοδα του κράτους το 2002 κατά 38% παρουσιάζοντας μια σταδιακή αύξηση ως το 2005, ενώ από κει και πέρα μειώνονται στο 37,6% το 2009. Στο σύνολο συμμετέχουν σχεδόν το ίδιο οι έμμεσοι φόροι με τους φόρους κοινωνικής ασφάλισης, 15 τοις εκατό περίπου (ο μέσος όρος της οκταετίας) των πρώτων (έχοντας καθοδική πορεία), και 14% περίπου οι δεύτεροι (αυξημένοι 0,7 από το 2002 στο 2009). Στη Σλοβενία το μεγαλύτερο ποσοστό από κοινωνικές ασφαλιστικές εισφορές προέρχεται από τους εργαζόμενους και όχι από τους εργοδότες, διατηρώντας και οι δυο σχεδόν σταθερά ποσοστά. Εν κατακλείδι η άμεση φορολογία είναι σε πολύ χαμηλά επίπεδα, με το 2006 να φτάνει το 9,2 του ΑΕΠ της χώρας και το 2009 το 8,4%.

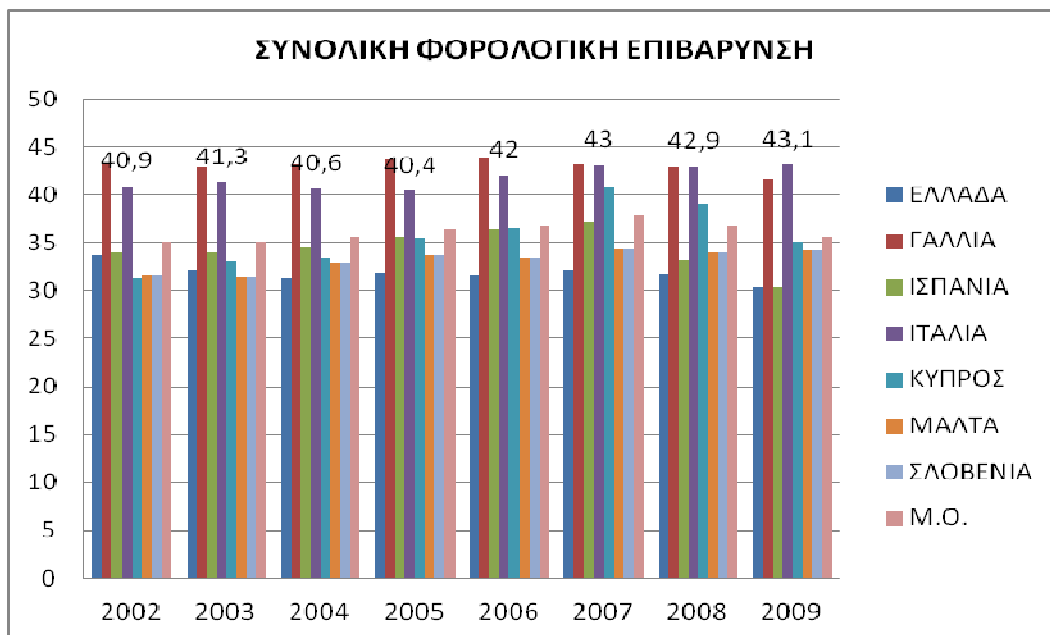
4^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΣΤΙΣ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΕΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Η πολυπλοκότητα και διαφορετικότητα των εθνικών φορολογικών συστημάτων των μεσογειακών κρατών μελών της ευρωπαϊκής ένωσης (Γαλλία, Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Κύπρος, Μάλτα και Σλοβενία) δυσχεραίνει την σύγκρισή τους. Συγκρίνοντας όμως τα ποσοστά των φορολογικών εσόδων ως προς το ΑΕΠ και των συντελεστών που εφαρμόζονται για την φορολόγηση των σημαντικότερων φορολογικών βάσεων, η σύγκριση αυτή μπορεί να γίνει περισσότερο αποτελεσματική.

4.1.ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗ

Η συνολική φορολογική επιβάρυνση ενός κράτους, υπολογίζεται από το σύνολο των φόρων που εισπράττει ένα φορολογικό έτος σε σχέση με το ΑΕΠ του.

Πηγή: Eurostat

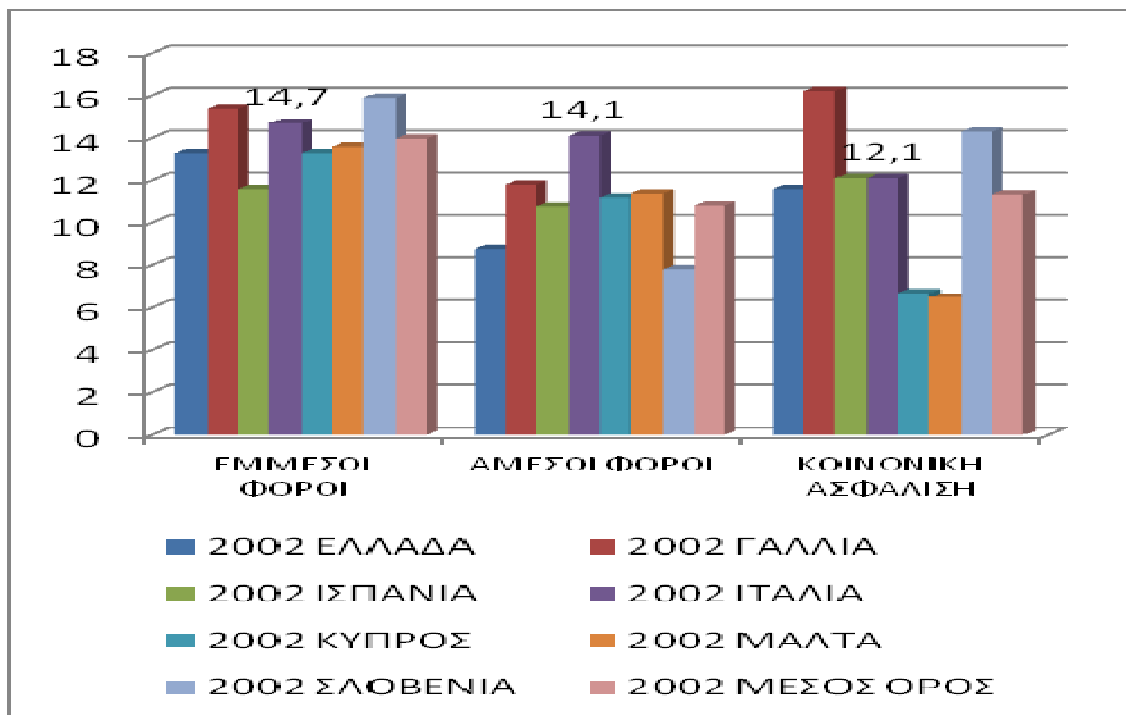
Ο μέσος όρος της φορολογικής επιβάρυνσης ως προς το ΑΕΠ, στα επτά κράτη μέλη της μεσογείου παρουσιάζει μια ανοδική τάση από το 2002 έως το 2007, ενώ τα δύο επόμενα έτη μειώνεται σημαντικά και το 2009 φθάνει περίπου στα επίπεδα του 2002. Το έτος έναρξης της μελέτης (2002) την μεγαλύτερη φορολογική επιβάρυνση έχει η Γαλλία με ποσοστό 43,1%, έπεται η Ιταλία, η Ισπανία και η Ελλάδα επιβαρύνονται φορολογικά κατά δέκα ποσοστιαίες μονάδες λιγότερο από την Γαλλία. Η Κύπρος, Μάλτα και Σλοβενία έχουν την μικρότερη φορολογική επιβάρυνση περίπου στο 31% του ΑΕΠ. Για το 2009 αλλάζει η φορολογική επιβάρυνση των κρατών, κυρίως της Ελλάδας και της Ισπανίας όπου σε σχέση με το ΑΕΠ τους, μειώνεται κατά δέκα ποσοστιαίες μονάδες φθάνοντας στα επίπεδα των τριών τελευταίων χωρών του 2002, οι οποίοι όμως προσεγγίζουν το 35%. Μεγαλύτερη φορολογική επιβάρυνση έχει η Ιταλία για το 2009, αφού ακολουθώντας μια ανοδική πορεία το 2008 την βρίσκει στο ίδιο επίπεδο με την Γαλλία, την οποία τελικά ξεπερνά.

4.2.ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΕΙΔΗ ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗΣ

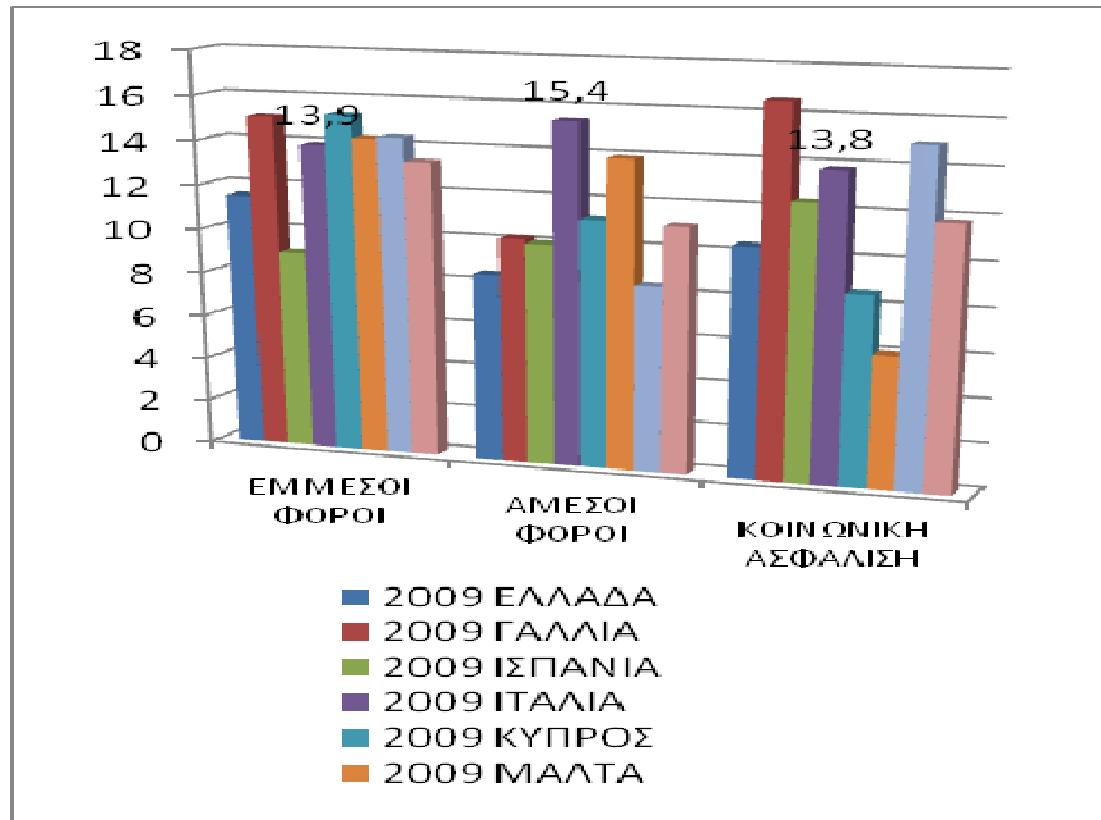
Η φορολογική διάρθρωση μιας χώρας μπορεί να γίνει διακρίνοντας τους φόρους σε έμμεσους (ΦΠΑ, φόροι κατανάλωσης, δασμοί, κλπ), σε άμεσους (φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων, φορολόγηση εταιριών, μερισμάτων, κλπ) και σε φόρους κοινωνικής ασφάλισης (υποχρεωτικές εισφορές εργαζόμενων, εργοδοτών και αυτοαπασχολούμενων). Η έμμεση φορολογία στα φορολογικά συστήματα θεωρείται ως κοινωνικά άδικη¹⁹ από πολλούς γιατί επιβαρύνει το κοινωνικό σύνολο ανεξάρτητα από την φοροδοτική ικανότητα των πολιτών.

---

¹⁹ Μελέτη ΚΕΠΕ με τίτλο: *Διανομή, Αναδιανομή και Φτώχεια.*(των Κ. Ν. Κανελλόπουλου, Ζ. Ν. Αναστασάκου, Α. Κ. Κώτση, Θ. Ν. Μανιάτη, Κ. Μ. Παχάκη_Μελέτη Νο. 55, 2004)

Πηγή: Eurostat

Πηγή: Eurostat

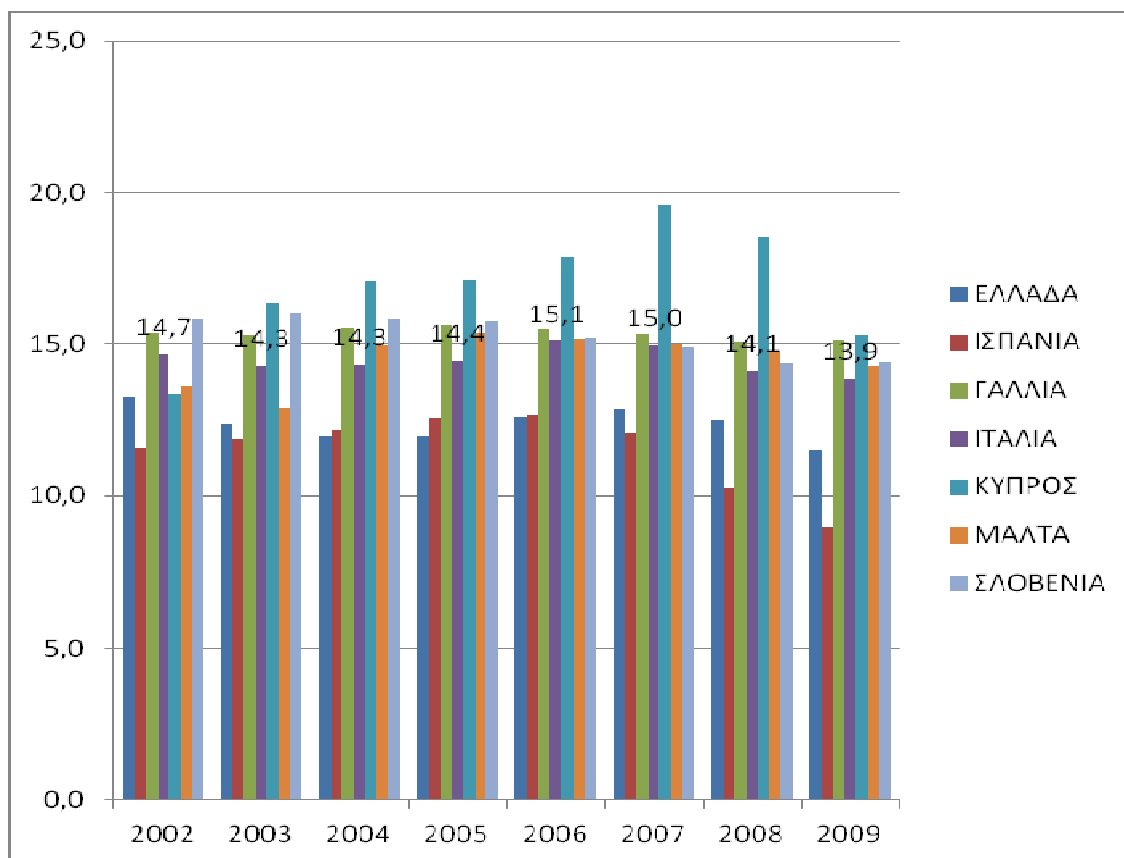
Από τα παραπάνω διαγράμματα παρατηρείται ότι η είσπραξη των περισσότερων φόρων το 2002 αλλά και το 2009, με εξαίρεση την Γαλλία και την Σλοβενία (για το 2002) και την Γαλλία, Σλοβενία και Ισπανία (το 2009), πραγματοποιείται από του έμμεσους φόρους. Η Ελλάδα για τα έτη αυτά παρουσιάζει μείωση στην απόδοση όλων των φόρων τα οποία είναι κάτω του μέσου όρου των επτά κρατών που μελετώνται.

Για το 2002 αλλά και το 2009 ενδιαφέρον παρουσιάζει το εξαιρετικά χαμηλό ποσοστό των ασφαλιστικών εισφορών της Κύπρου και της Μάλτας. Η Γαλλία και τα δύο έτη αντίθετα εισπράττει περισσότερο από την κοινωνική ασφάλιση, σε σχέση με την έμμεση και άμεση φορολογία της (η δεύτερη είναι σε αρκετά χαμηλότερα επίπεδα από την πρώτη).

4.3.ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΜΜΕΣΩΝ ΦΟΡΩΝ

Μελετώντας διαχρονικά (2002 έως 2009) την απόδοση της έμμεσης φορολογίας στα μελετώμενα κράτη μέλη μπορούν να διαφανούν καλύτερα οι διαφορές των κρατών ανάμεσά τους. Η Κύπρος έχει όλα τα έτη τα μεγαλύτερα ποσοστά της έμμεσης φορολογίας ως προς το ΑΕΠ, ενώ υψηλά ποσοστά (πάνω από 15%), ως το 2006 έχουν η Γαλλία και η Σλοβενία. Αρκετά χαμηλά ποσοστά έχει η Ισπανία στην έμμεση φορολογία που έχει φθίνουσα πορεία. Φθίνουσα πορεία όμως έχει και η Ελλάδα, ενώ αντίθετα η Κύπρος και η Μάλτα παρουσιάζουν ανοδική πορεία στα εν λόγω ποσοστά.

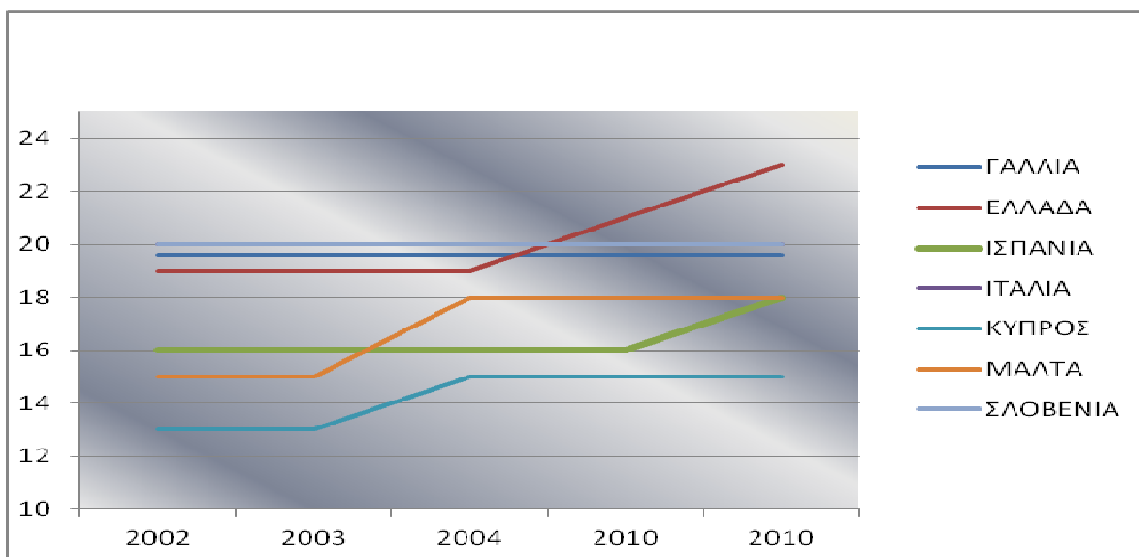

Πηγή: Eurostat

4.4.ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΦΠΑ

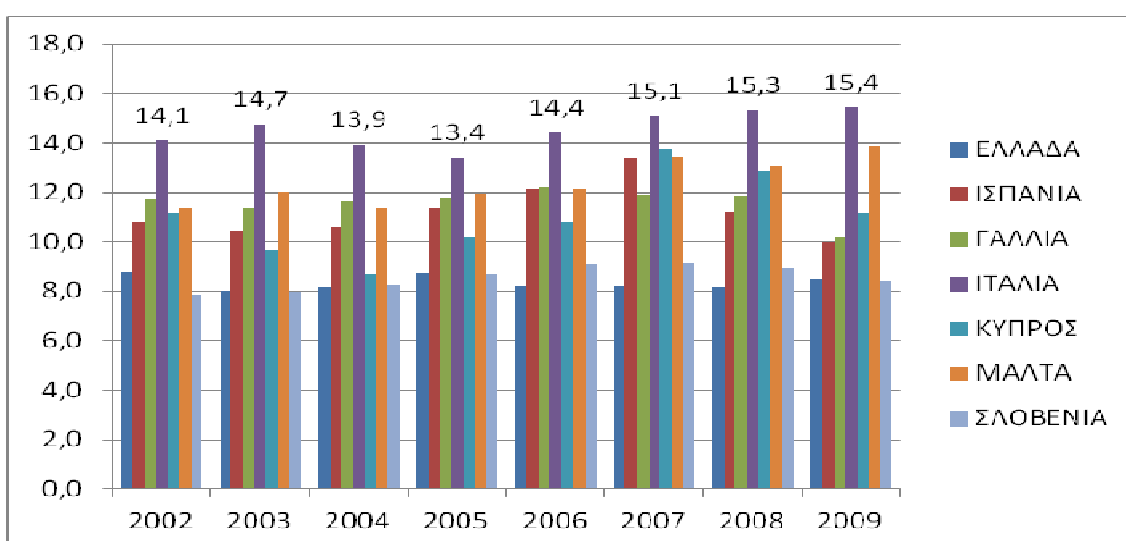
Όπως είναι γνωστό η έμμεση φορολογία αποτελείται κατά κύριο λόγο από την απόδοση του ΦΠΑ που επιβάλλουν τα κράτη στα προϊόντα τους. Στον παρακάτω πίνακα φαίνονται οι συντελεστές του ΦΠΑ (ο κανονικός συντελεστής) που εφαρμόζεται από τα επτά μεσογειακά κράτη της ευρωπαϊκής ένωσης. Η Σλοβενία και η Γαλλία από το 2002 έως το 2010 δεν έχουν μεταβάλλει καθόλου τον συντελεστή του ΦΠΑ, οι οποίοι είναι περίπου στο 20%. Η Κύπρος και η Ισπανία κατά την οκταετία έχουν αυξήσει τον συγκεκριμένο συντελεστή κατά περίπου δυο ποσοστιαίες μονάδες, η Μάλτα κατά τρεις, ενώ η Ελλάδα παρουσιάζει την μεγαλύτερη αύξηση με τέσσερις ποσοστιαίες μονάδες (από 19% σε 23%).

Πηγή: Eurostat

4.5.ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΦΟΡΩΝ

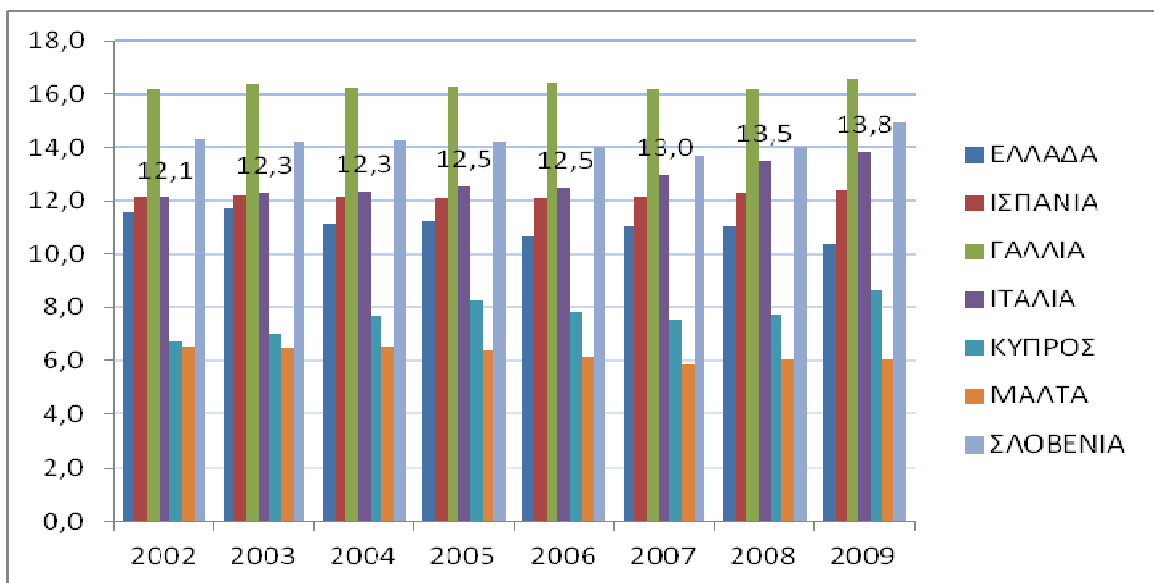
Τα επτά μεσογειακά κράτη μέλη εφαρμόζουν προοδευτική φορολογία, με αρκετές αποκλίσεις, φυσικά, στις φορολογικές κλίμακες που εφαρμόζουν στα φορολογητέα εισοδήματα των πολιτών τους. Με μικρές αποκλίσεις το κάθε κράτος παρουσιάζει μια σταθερότητα της απόδοσης των άμεσων φόρων στην διάρκεια της οκταετίας. Από τις χαμηλότερες αναλογίες με το ΑΕΠ έχουν η Ελλάδα και Σλοβενία, ενώ από τις υψηλότερες η Ιταλία και τα τελευταία τρία χρόνια η Μάλτα.

Πηγή: Eurostat

4.6.ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΦΟΡΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Η μόνη χώρα που παρουσιάζει υψηλά ποσοστά από την είσπραξη των υποχρεωτικών ασφαλιστικών εισφορών σε σχέση με το ΑΕΠ της είναι η Γαλλία, (πάνω από 16% όλο το χρονικό διάστημα), αντίθετα η Μάλτα έχει τα χαμηλότερα ποσοστά από τα συγκρινόμενα κράτη, περίπου δέκα ποσοστιαίες μονάδες κάτω από την Γαλλία. Τα υπόλοιπα κράτη δεν παρουσιάζουν σημαντικές διαφοροποιήσεις στην πάροδο του χρόνου με εξαίρεση την Σλοβενία και την Ιταλία που εμφανίζουν μια μικρή ανοδική πορεία.

Πηγή: Eurostat

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η πολυπλοκότητα των εθνικών φορολογικών συστημάτων οφείλεται σε διαφορετικούς κοινωνικούς, πολιτιστικούς και οικονομικούς λόγους. Η διαφορετικότητα που ισχύει στα εθνικά φορολογικά συστήματα μπορεί να σταθεί τροχοπέδη στην ομαλή διακίνηση των εμπορευμάτων, κεφαλαίων και των προσώπων στα όρια της οικονομικής ένωσης. Τα προβλήματα που προκύπτουν από τη διαφορετικότητα των ειδών φορολόγησης εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της ευρωπαϊκής κοινότητας για να εναρμονιστούν και να καταστήσουν την πορεία των κρατών σε κοινή βάση.

Η ευρωπαϊκή ένωση δεν επεμβαίνει στην άμεση φορολογία που επιβάλλουν τα κράτη εντός των συνόρων τους (πέρα από την ελαχιστοποίηση της φοροδιαφυγής και την αποφυγή της διπλής φορολόγησης των εισοδημάτων). Αντίθετα θεσμοθετούν κοινές πολιτικές της εφαρμογής της έμμεσης φορολογίας και της κοινωνικής ασφάλισης.

Τα επτά εξεταζόμενα κράτη παρουσιάζουν ομοιότητες αλλά και σημαντικές διαφοροποιήσεις. Σαν πρώτο συμπέρασμα ανάγεται πως η άμεση φορολόγηση στα μεσογειακά κράτη της Ευρώπης γίνεται με προοδευτική φορολογία, που όμως οι ισχύουσες κλίμακες που εφαρμόζονται διαφέρουν σημαντικά, με τις κυβερνήσεις των κρατών της Ιταλίας, Σλοβενίας και Ισπανίας να φορολογούν τα εισοδήματα από το πρώτο ευρώ των πολιτών.

Η μελέτη των επτά μεσογειακών κρατών μελών της ευρωπαϊκής ένωσης την περίοδο από το 2002 έως το 2010 καταδεικνύει την διαφορετικότητα των φορολογικών συστημάτων (είδη φορολόγησης και συντελεστές) αλλά και τα κοινά προβλήματα που καλούνται να επιλύσουν. Διαφορές στην άμεση, την έμμεση φορολόγηση και την κοινωνική ασφάλιση. Τα κράτη εμφανώς επηρεασμένα από την οικονομική κρίση των τελευταίων ετών παρουσιάζουν μια αδυναμία αύξησης των πόρων τους από την επιβολή των φόρων.

Η Γαλλία και η Ιταλία καθ' όλη την εξεταζόμενη περίοδο, φαίνεται να έχουν μεγαλύτερη ευχέρεια συλλογής φόρων, αντίθετα από την Ελλάδα και την Ισπανία που αντιμετωπίζουν προβλήματα στην απόδοση των φόρων στα συνολικά τους δημοσιονομικά έσοδα. Ο μέσος όρος της φορολογικής επιβάρυνσης των επτά κρατών σε σχέση με το ΑΕΠ τους για τα έτη 2002-2007 εμφανίζει μια ανοδική τάση, που όμως ανακόπτεται τα έτη που ακολουθούν (2008-2009) για να φθάσει στα επίπεδα του 2002. Η μείωση αυτή τα δύο τελευταία έτη καταδεικνύει την οικονομική κρίση που επικρατεί όχι μόνο σε εθνικό επίπεδο αλλά διεθνώς. Συνέπεια αυτής της κρίσης είναι η αδυναμία συλλογής από τα κράτη πόρων, μέσα από την φορολογία, για την διεξαγωγή των κοινωνικών και οικονομικών πολιτικών τους.

Οι χώρες που εμφανίζουν μεγαλύτερη ευχέρεια στην συλλογή άμεσων φόρων (το έτος 2009) είναι η Ιταλία και η Μάλτα ενώ στον τομέα αυτό αδυναμία εμφανίζεται να έχει η Ελλάδα και η Κύπρος. Η είσπραξη έμμεσων φόρων φαίνεται να αποδίδει σε όλες τις εξεταζόμενες χώρες με εξαίρεση την Ισπανία που κατά τη διάρκεια της οκταετίας οι πόροι της από το κομμάτι της έμμεσης φορολογίας συνεχώς μειώνονται. Στην κοινωνική ασφάλιση η φοροδοτική ικανότητα των Γάλλων είναι σε σαφώς καλύτερα επίπεδα από τους κατοίκους των υπόλοιπων έξι χωρών, με τη Μάλτα βρίσκεται στο χειρότερο σημείο στον συγκεκριμένο τομέα.

Σε σχέση με τους έμμεσους φόρους η σύγκριση των κρατών γίνεται στο κομμάτι του φόρου προστιθέμενης αξίας που επιβάλλεται από όλα τα κράτη σε αγαθά και υπηρεσίες. Οι διαφοροποιήσεις στους συντελεστές που εφαρμόζουν τα κράτη έχουν σαν συνέπεια την διαφορετική φορολογική επιβάρυνση των πολιτών ανεξαρτήτως των εισοδημάτων τους. Εντούτοις για την άντληση περισσότερων πόρων από τα κράτη, τη στιγμή που άλλα μέτρα δεν αποδίδουν, η αύξηση του φορολογικού συντελεστή φαίνεται να είναι λύση. Έτσι παρατηρείται στην Ελλάδα, τη Μάλτα, την Ισπανία και τη Σλοβενία, το εξεταζόμενο χρονικό διάστημα, της αύξησης του ΦΠΑ. Η Ελλάδα από 1^{ης} Ιουλίου

του 2010 εφαρμόζει τον υψηλότερο κανονικό φορολογικό συντελεστή, 23%.

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι χώρες προσπαθούν να τα επιλύσουν μεταβάλλοντας τους φορολογικούς συντελεστές έτσι ώστε να επιτύχουν την αύξηση των φορολογικών εσόδων και την ταυτόχρονη ανάπτυξη των επιμέρους οικονομιών.

6. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Γεωργακόπουλος Θ., 1997, *Εισαγωγή στη Δημόσια Οικονομική*, Αθήνα: Εκδόσεις Ευγ. Μπένου, σελ.297-300
2. ΙΣΤΑΜΕ, Δεκέμβριος 2006, *Συγκρίνοντας τα Φορολογικά Συστήματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση*, ανάκτηση στις 25/2/2012
3. Μελέτη ΚΕΠΕ με τίτλο: *Διανομή, Αναδιανομή και Φτώχεια.*(των Κ. Ν. Κανελλόπουλου, Ζ. Ν. Αναστασάκου, Α. Κ. Κώτση, Θ. Ν. Μανιάτη, Κ. Μ. Παχάκη_Μελέτη Νο. 55, 2004)
4. Φλώρος Α., 2004, *Φορολογική Λογιστική*, Αθήνα: Σύγχρονη Εκδοτική

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

1. http://circa.europa.eu/irc/opoce/fact_sheets/info/data/policies/tax/article_7321_el.htm
2. http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A6%CF%8C%CF%81%CE%BF%CF%82_%CE%A0%CF%81%CE%BF%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%B8%CE%AD%CE%BC%CE%B5%CE%BD%CE%B7%CF%82_%CE%91%CE%BE%CE%AF%CE%B1%CF%82
3. http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-DU-10-001/EN/KSDU-10-001-EN-TOC.PDF
4. <http://fita.org/countries/france.html>
5. <http://www.andalucia.com/law/incometax.htm>
6. http://www.inegsee.gr/sitefiles/studies/EKTHESH_12.pdf
7. <http://www.minfin.gr>
8. http://www.worldwide-tax.com/cyprus/cyprus_tax.asp